



# „Европа“

Младежко списание



Европейски съюз

Брошурата *Младежко списание „Европа“* и придружаващият я наръчник за учителя са достъпни в интернет на адрес:

[http://europa.eu/teachers-corner/index\\_bg.htm](http://europa.eu/teachers-corner/index_bg.htm)  
[bookshop.europa.eu](http://bookshop.europa.eu)

**Европейска комисия**

Генерална дирекция „Комуникации“  
Публикации  
1049 Брюксел  
БЕЛГИЯ

Текстът е завършен през септември 2014 г.

Текст: Екарт Д. Щратеншулте, Европейска академия „Берлин“

Публикацията *Младежко списание „Европа“* първоначално е публикувана по програма „aktion europa“ (Федерално правителство, Европейски парламент, Европейска комисия) в Германия под името „Europa: das Wissensmagazin für Jugendliche“. Тя е преработена и актуализирана от Европейската комисия, генерална дирекция „Комуникации“. Първоначалното оформление е дело на издателство „Цайтбилд“ и на Агенция за комуникация MetaDesign AG, Берлин. Снимките на младежите Алис, Жанет, Йело, Мотян и Патрисия също са предоставени от „Цайтбилд“.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2015 г.

ISBN 978-92-79-40207-4

doi:10.2775/2498

© Европейски съюз, 2015 г.

Възпроизвеждането е разрешено. За използването или възпроизвеждането на отделни снимки в публикацията трябва да се иска разрешение директно от носителите на авторските права.

# „Европа“

## Младежко списание



## Съдържание

### 1 Европа в ежедневието

4

Здравейте! Ние сме от средно общообразователно училище „Роберт Юнк“ в Берлин и ще Ви придружаваме по страниците на списанието.



### 2 Какво всъщност представлява Европейският съюз?

10

Европейският съюз се състои от 28 държави, които са се обединили, за да изградят заедно едно по-добро бъдеще.

### 3 Как функционира Европейският съюз?

16

Често сравняват ЕС с държава. Но ЕС е изграден по съвсем различен начин.



### 4 Какво точно прави ЕС?

24

Някои казват, че ЕС не правел достатъчно, а други — че се намесвал навсякъде. Къде е истината?



### 5 Европа продължава напред — разширяването на Европейския съюз

34

Европейският съюз е създаден от шест държави, но винаги е бил насочен към цяла Европа — т.е. отворен е за нови членки.



### 6 Европа в света

40

Ние, европейците, не сме сами в света. Та ние дори далеч не съставляваме по-голямата част от световното население.

### 7 Бъдещето на Европа

46

Какво следва занапред? Ще се запознаем със задачите, пред които е изправен ЕС в XXI век.





# 1 Европа в ежедневието



„Привет! Ние сме Алис, Йело, Патрисия, Мотян и Жанет от средно общообразователно училище „Роберт Юнк“ в Берлин. В училището има немско-полски паралелки с европейски профил. С нас ще разгледате някои важни данни в това списание, интересни задачи, кратки викторини и идеи за дискусии. Сами ще видите, че ученето може да доставя и удоволствие!

„Европа се намира някъде другаде.“ Естествено, това съждение е абсурдно, понеже ние сме граждани на ЕС и следователно Европа е нашият дом. Следователно ние всички сме в нея. Но за мнозина Европа е и твърде далеч, най-вече Европейският съюз, т.е. обединението на европейските държави, които искат заедно да изградят своето бъдеще. Цел на тази глава е първоначално опознаване на Европейския съюз. Скоро ще разберете: Европа — това сме ние!

### Задача

## Колко отдалечен е „Брюксел“?

Ежедневно чуваме по новините за Европейския съюз или четем за него във вестниците. Мнозина обаче не се интересуват от ЕС. На какво според Вас се дължи това?

- ☐ ЕС не е от значение за нашия живот.
- ☐ ЕС е твърде сложен. В медиите не се говори достатъчно за ЕС.
- ☐ Всички важни въпроси се решават в държавите членки, а не в Брюксел или Страсбург, тъй че е достатъчно да се занимаваме с националната политика.
- ☐ Политиката по принцип е скучна.



### Малка викторина за Европа

Колко са държавите — членки на Европейския съюз?

- ☐ 12 ☐ 15 ☐ 25
- ☐ 28 ☐ 30

Как се избират депутатите в Европейския парламент?

- ☐ Изобщо не се избират, а се определят от съответния държавен глава по предложение на министър-председателя.
- ☐ На парламентарните избори във всяка държава членка, защото евродепутатите са същевременно и членове на съответния национален парламент.
- ☐ Те се делегират от националните парламенти в Европейския парламент.
- ☐ На парламентарни избори с тайно гласуване, също както депутатите в националните парламенти.

След като Литва въведе еврото за своя парична единица на 1 януари 2015 г., колко от държавите — членки на ЕС, ще използват еврото като своя обща валута?

- ☐ Всички държави — членки на ЕС ☐ Шестте държави учредители
- ☐ Тринадесет държави ☐ Деветнадесет държави

През 2014 г. ЕС ще изразходва близо 135 милиарда евро. Според Вас колко процента са това от икономическите резултати, т.е. брутният вътрешен продукт (БВП), на държавите — членки на ЕС:

- ☐ 80,9 % ☐ 50,2 %
- ☐ 15,3 % ☐ 1,0 %

Съдът на Европейския съюз следи за спазването на европейското законодателство. Къде е неговото седалище?

- ☐ в Лисабон ☐ в Брюксел
- ☐ в Страсбург ☐ в Люксембург

### Задача

## А ти лично?

Интересувам се от Европейския съюз:

- ☐ много силно, ☐ сравнително силно, ☐ средно,
- ☐ слабо, ☐ много слабо, ☐ изобщо не се интересувам,

защото \_\_\_\_\_



## Задача

Как ЕС влияе върху живота ни?

Десет примера

Нашият живот	Връзката с ЕС	Според мен това е...		
		много важно	важно	неважно
Търговията в рамките на Европа непрестанно се разширява. И не само големите концерни печелят от това, но също и малките и средните предприятия. Всичко това допринася за запазването на <b>работни места</b> .	Посредством създаването на европейския вътрешен пазар, наброяващ над 500 милиона души, търговията между държавите — членки на ЕС, се увеличи от 800 милиарда евро през 1992 г. на 2,8 трилиона евро през 2011 г.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
През последните години <b>телефонните разговори</b> значително поевтиняха.	ЕС либерализира телекомуникационния пазар, което означава че националните монополи бяха разбити и бе допусната конкуренция. Там, където конкуренцията не функционира в достатъчна степен, ЕС се намесва директно. Така мобилните телефонни разговори в чужбина поевтиняха в резултат от действията на Европейския парламент и Европейската комисия.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
През последните години цените на <b>полетите</b> станаха много по-приемливи, така че вече по-голям брой млади хора и семейства с деца могат да си позволят да пътуват със самолет.	И тук ЕС премахна националните монополи и допусна конкуренцията. Сега може да се лети от Унгария до Франция с британска авиокомпания. Освен това бяха разширени правата на пътниците. Всеки, който е принуден да чака на летището заради повече продадени билети, отколкото има места в самолета, или поради голямо закъснение на полета пропуска уговорена среща, вече може да получи обезщетение.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Сделките, сключени при <b>посещение на търговеца в дома на потребителя</b> , когато посещението не е изрично поискано от потребителя, при които някой бива придуман да закупи например енциклопедия или прахосмукачка, могат да бъдат анулирани, за да не понесе вреди изненаданият потребител. Това е в сила и при подписване на абонамент за списание или на всякакъв вид договор на улицата.	ЕС постави бариера пред такива сделки в цяла Европа. Сега всеки има възможността да премисли и да се откаже от подобна сделка — дори и вече да е подписал договор.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



Нашият живот	Връзката с ЕС	Според мен това е...		
		много важно	важно	неважно
Гаранционният срок за потребителски стоки, като например електронни уреди, вече е двугодишен. Т.е., ако след една година мобилният телефон се повреди, той се ремонтира безплатно или се подменя.	С разпоредби на ЕС бяха унифицирани сроковете. Гаранцията важи за цяла Европа. Следователно няма значение в коя страна от ЕС клиентът е закупил въпросната вещ.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Замърсяването на околната среда не признава граници. Всички трябва да дишаме, за да живеем, затова чистотата на въздуха очевидно е от огромно значение. През последните години качеството на въздуха, който дишаме, се подобри.	ЕС въведе в цяла Европа задължителни стандарти за качеството на въздуха, който дишаме, като държавите членки трябва да гарантират спазването на тези стандарти.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Водата служи за миене, но не само: най-вече я пием. Затова <b>качеството ѝ</b> е от решаващо значение. Всеки, който живее в ЕС, може без притеснение да завърти крана на чешмата и да пие водата, която тече от нея.	От 15 години има стандарти на ЕС за качеството на питейната вода, към които трябва да се придържат всички държави членки.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Пътуването в Европа в днешно време е много просто. Между повечето европейски държави вече няма граничен контрол.	Шенгенското споразумение направи излишен граничния контрол между държавите, членувачи в Шенгенското пространство. Това означава, например, че може да пътувате от Нордкап в Норвегия до Сицилия, без да преминете нито една гранична проверка.  Само Обединеното кралство и Ирландия са освободени от участие. България, Хърватия, Кипър и Румъния също още не са част от Шенгенското пространство.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Гражданите на ЕС могат да работят в друга европейска държава също както в собствената си страна. Всеки може да реши <b>къде предпочита да живее или къде да си търси работа</b> .	В рамките на вътрешния пазар ЕС създаде свободата на движение. Да работи в Брюксел или Рим, в Лондон или Варшава за един виенчанин е също толкова възможно, колкото да работи в Линц или Инсбрук.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
За съжаление и през отпуска човек може <b>да се разболе</b> е или <b>да претърпи злополука</b> . Затова е хубаво човек да знае, че може да получи медицинска помощ във всяка една от 28-те държави от ЕС без усложнения и на същата цена (а в някои страни и безплатно) като гражданите на съответната държава.	Страните в ЕС взаимно си предоставят на разположение своите здравноосигурителни системи. За целта само е необходимо човек да представи Европейска здравноосигурителна карта или съответен формуляр и после може да се съсредоточи върху оздравяването си, вместо да се бори с бюрокрация, чийто език вероятно и не говори.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

### Задача

Какви отговори дадоха Вашите съученици?

Анализирайте резултата и обсъдете преценките си!

### Задача

## ЕС вкъщи

Помислете за Вашето ежедневие и за ежедневието на Вашето семейство. Къде откривате ЕС?

Помислете и дайте някои примери. Помислете например за хранителните продукти и парите, училището и следването, пътуванията, пазаруването и работата.



# Обучение и следване в друга държава — членка на ЕС

► Впрочем от правото на свободно движение се ползват не само работещите, а и туристи, пенсионери, студенти и обучаващи се.

Мобилността на студентите се насърчава чрез програмата на ЕС „Еразъм+“. Тя предлага на студентите финансова и организационна подкрепа за престой в чужбина в европейско партньорско висше учебно заведение. С европейска точкова система се гарантира зачитането на резултатите от чужбина за следването у дома, така че семестърът, прекаран в университет в чужбина, не е „загубен“.

И за професионално обучаващите се програмата „Еразъм+“ предоставя парични средства и организационно съдействие за стажове в чужбина. Много младежи от ЕС се възползват от нея ежегодно и завършват част от обучението си в друга страна. Програмата се осъществява в партньорство с компании и институции, които впоследствие рекламират проекти, в които младите хора (обучаващи се, млади работници и служители, но също и безработни

младежи) могат да кандидатстват за участие.

Програмата „Еразъм+“ не засяга само формалното учене и обучение. Тя подкрепя също и неформалното учене за младите хора като начин да се стимулира личното им развитие и да се подобрят перспективите им за намиране на работа, както и за да им се даде възможност да се превърнат в активни граждани. Младите хора могат да работят като доброволци в чужбина — в ЕС или извън него — **в широк кръг области**, като например социалните грижи, околната среда, културата, младежта, спорта и сътрудничеството за развитие. **В края на своята доброволческа служба те получават сертификат Youthpass, който потвърждава участието им и съдържа подробности за проекта, в който са участвали.**

В началото може да е нужно сериозно усилие, за да се включи човек в подобен проект в чужда страна. Но опитът, който младите хора събират, напълно оправдава това усилие.

Алис: „От създаването на програмата „Еразъм“ преди 27 години досега над 3 милиона студенти и стажанти са прекарвали един или два семестъра в друга държава от ЕС. На тази програма сега са отпуснати повече средства и в периода 2014—2020 г. „Еразъм +“ ще даде на четири милиона европейци възможността да учат, да се обучават, да работят или да извършват доброволческа дейност в чужбина.

## Задача

Можете ли да си представите да прекарате част от обучението си или един курс от следването си, или даже цялото си следване в чужбина?

Съставете списък с аргументи „за“ и „против“!  
Коя страна преобладава?

Аргументи за част от обучението в чужбина	Аргументи против част от обучението в чужбина
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.

Сравнете резултатите си и ги обсъдете помежду си!





## Задача

## Европейски символи

Познавате ли показаните по-горе символи и предмети? Къде сте ги виждали? Помислете какво общо имат те с Европа и нашия живот!

# Европа в ежедневието

► Започнахме с въпроса защо на мнозина Европа се струва толкова отдалечена. Вероятно всеки си има различни причини.

Ако се вгледаме по-внимателно обаче, бързо установяваме, че Европа, или по-точно казано — Европейският съюз, в действителност е навсякъде около нас. Той определя нашия живот в много аспекти.

Това започва още с парите: еврото е общата валута, която не всички държави са възприели, но все пак повече от половината от тях. При отпуск например в Австрия, Франция или Испания можем да плащаме с тази обща валута. Но дори и в държавите, където еврото не е местна валута, то охотно се приема като силна световна валута. С еврото сме добре дошли в целия свят.

Повечето хора до такава степен са свикнали с възможността да пътуват навсякъде в Европа, че сами не обръщат внимание на това. Но допреди известно време нещата изглеждаха другояче. Тогава имаше паспортни проверки и опашки по границите,

а митническите служители проверяваха какво точно сме си купили по време на престоя.

Пътуването със самолет в ЕС значително поевтиня. Това също се дължи на ЕС, който премахна националните монополи. Това означава, че вече няма по една национална авиокомпания във всяка страна, която има монопол върху определени маршрути и може да налага високи цени. Сега всяка авиокомпания в ЕС може да лети, където пожелае. Така например днес можем да резервираме полет от Дания за Испания с ирландска авиокомпания.

Повишаването на сигурността на полетите в ЕС се дължи и на това, че Европейският съюз определи общи стандарти за безопасност за всички държави членки. С тях в европейското въздушно пространство не се допускат компании, които не изпълняват основните изисквания на безопасност.

Много от тези разпоредби дължим на „вътрешния пазар“. Когато искаме да имаме единен пазар, на който всеки да може да пазарува

и произвежда както и където поиска, трябва да има общи правила.

Полицейските органи на ЕС също работят в тясно сътрудничество, като една агенция на Съюза (Европол) координира данните. Това не са суперченгета, които препускат с извадени пистолети из Европа, а национални полицейски служители, които събират информация за престъпници и престъпността и я предоставят на полицейските органи в целия ЕС. При това винаги се касае за тежката престъпност. Нарушителите при паркирането не са работа на Европол. Нейна работа са трафикантите на хора и контрабандистите на наркотици, фалшификаторите на пари и извършителите на сексуални престъпления, крадците на автомобили и измамниците в интернет, които с охота се възползват от отворените граници за незаконните си дейности.

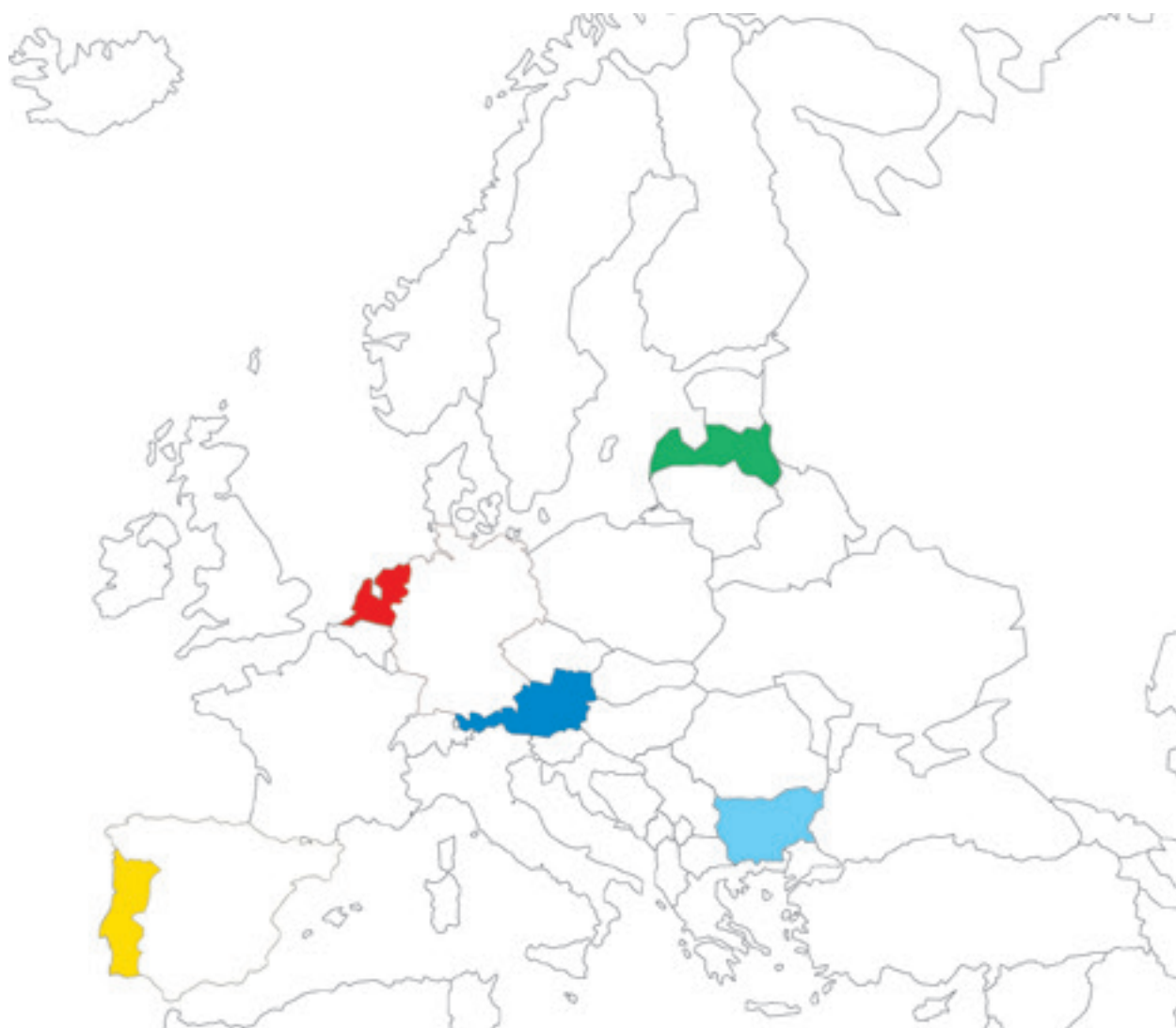
Замърсяването на околната среда не спира на границите. Затова само заедно можем да се справим с тази заплаха. Това засяга пряко всичко нас — в крайна

сметка всички ние дишаме, пием и използваме вода, храним се със зърнени култури, които растат по полетата. Опазване на околната среда в Европа гарантира посредством общи стандарти, че нито една държава в ЕС не може да се облагодетелства икономически за сметка на останалите, като не изпълнява екологичните предписания и така произвежда поевтини стоки. Задължението за равнопоставеност на европейския пазар осигурява работни места, защото възпрепятства нелоялната конкуренция.

Много хора отхвърлят генномодифицираните храни. Но как можем да разберем, дали корнфлейксът е произведен от генномодифицирана царевица? ЕС въведе задължително обозначение за всички производители на хранителни продукти. Където има генна модификация, това трябва да бъде означено.

Можем да продължаваме с безброй още примери. Но вече е ясно: Европа — това сме всички ние. И Европа засяга всички нас.

# Какво всъщност представлява Европейският съюз?



Европейският съюз се състои от 28 държави, които са се обединили, за да изградят заедно едно по-добро бъдеще.

Кои страни членуват в Европейския съюз и защо са се присъединили?

## Задача

### Кои са държавите членки?

Тук следва списък от държави. Всички те се намират в Европа, но не всички членуват в Европейския съюз. Открийте кои държави са членки на ЕС и ги впишете в списъка по-долу по реда на присъединяването им! Опитайте се да намерите държавите на картата вляво и ги оцветете според годината им на присъединяване (в червено за учредителките, в бежово за държавите, присъединили се през 1973 г., и т.н.)

Австрия, Албания, Андора,  
Белгия, Босна и Херцеговина,  
България, Ватикана,  
Германия, Гърция, Дания,  
Естония, Ирландия,  
Исландия, Испания, Италия,  
Кипър, Латвия, Литва,  
Лихтенщайн, Люксембург,  
бивша югославска република  
Македония, Малта, Молдова,  
Нидерландия, Норвегия,  
Обединеното кралство,,  
Полша, Португалия, Румъния,  
Словакия, Словения, Сърбия,  
Украйна, Унгария,  
Финландия, Франция,  
Хърватия, Черна гора,  
Чешката република,  
Швейцария, Швеция

Държави — членки на ЕС

Държава	Присъединяване	Население	Столица
	Държава учредителка 1952/1958 г.		
	Държава учредителка 1952/1958 г.		
	Държава учредителка 1952/1958 г.		
	Държава учредителка 1952/1958 г.		
	Държава учредителка 1952/1958 г.		
	Държава учредителка 1952/1958 г.		
	1973 г.		
	1973 г.		
	1973 г.		
	1981 г.		
	1986 г.		
	1986 г.		
	1995 г.		
	1995 г.		
	1995 г.		
	2004 г.		
	2004 г.		
	2004 г.		
	2004 г.		
	2004 г.		
	2004 г.		
	2004 г.		
	2004 г.		
	2007 г.		
	2007 г.		
	2013 г.		

## Задача

### Какво още знаете за тези държави или какво можете да откриете за тях?

Моля, съберете данните по групи и ги систематизирайте! Какво знаете за храната, културата, езиците в тези страни? Съставете кратък списък с факти за страните, за които знаете или сте открили повече!





# Икономически потенциал

► Държавите в ЕС не само са с различна големина, но и са различно богати. Има страни, в които като цяло хората се чувстват добре, но има и такива, в които жизненият стандарт е значително по-нисък. При това естествено възниква и въпросът, как това може да бъде измерено на практика. В крайна сметка във всяка страна има и богати, и бедни. Кого задаваме като мащаб — предприемача или неговия шофьор, секретарката или главната лекарка?

Икономическата статистика разрешава този проблем, като първо измерва икономическия потенциал на дадена страна. Това е сумата от всички блага, които се създават в рамките на една година в страната. Всяка кола, която се произвежда през тази година в страната,

всяка подстижка, която извършва фризьорът, всеки литър мляко, издоен от крава и продаден после, се изразяват в парична стойност и се събират. Сумата от тези блага се нарича „брутен вътрешен продукт“ (съкратено: БВП). Този БВП обаче все още не говори много за това, колко е богатата страната, защото има големи и малки страни. Затова тогава той се разделя на броя на хората, които живеят в тази страна. Така получаваме брутният вътрешен продукт (БВП) на глава от населението.

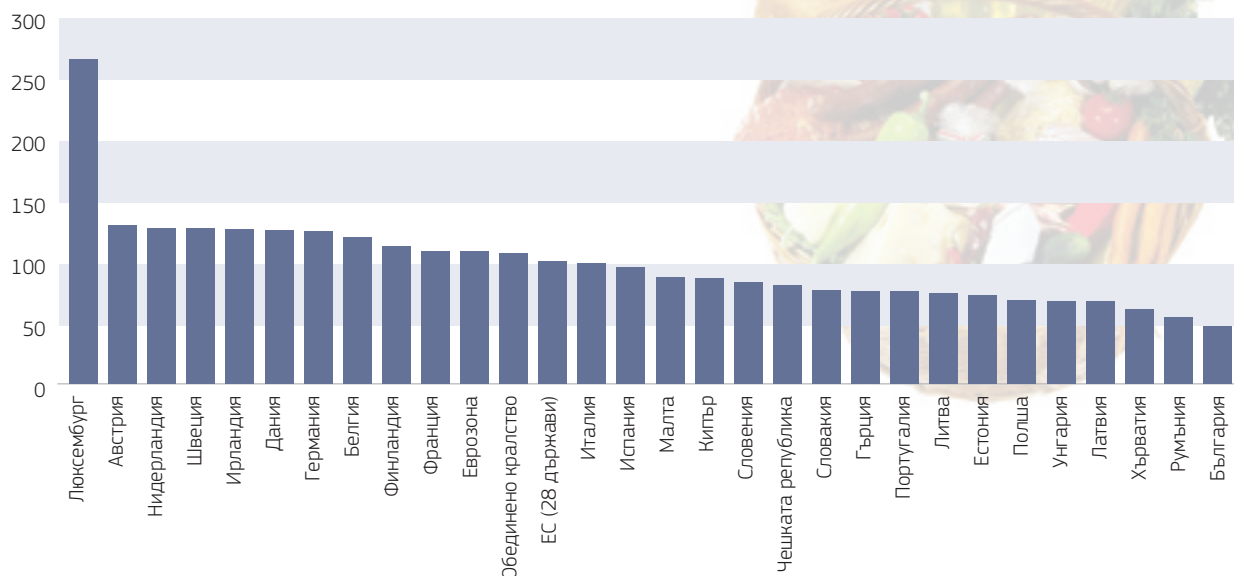
Но става и още по-сложно: когато сравняваме една с друга държави с различен икономически потенциал, трябва да имаме предвид, че в различните страни и покупателната способност е различна. Всеки, който вече е изкарал ваканция

в чужбина, знае това. Така изведнъж цените ни се струват много високи — или пък значително по-ниски — в сравнение с родината ни. Докато един хляб в дадена държава струва едно евро, в някоя друга трябва да платим две или три евро за него. Затова икономистите проучват не само колко пари имат хората в дадена държава на глава от населението, а какво и колко може да се купи с тях. Това е най-същественото и се нарича „паритет на покупателната способност“. Само паритетът на покупателната способност прави страните сравними.

Когато сравним икономическия потенциал на страните от ЕС по паритет на покупателната способност, картината изглежда така:

## Така живеят европейците:

(Брутен вътрешен продукт на глава от населението по стандарт на покупателна способност, 2013 г.)



Следователно БВП на глава от населението в Австрия, Нидерландия, Швеция, Ирландия и Дания е между 25 % и 30 % по-висок от средния за ЕС. Стойностите за Франция и Обединеното кралство са между средната стойност и 10 % над нея, докато тези на Италия и Испания са между

средната стойност и 10 % под нея. Стойностите за Румъния и България са около половината от средната за ЕС стойност. Разликите в „жизненото равнище“ в ЕС ще се запазят още дълго време. Но амбицията на Европейския съюз е да намали диапазона. Затова по-бедните

региони в рамките на ЕС получават парични средства, с които да могат да подобрят своята инфраструктура, а с това и да увеличат икономическите си шансове. За целта ЕС изразходва около половината от целия си бюджет.

# Европейският съюз — обединени в многообразието

► Както вече видяхте, ЕС се състои от напълно различни държави. Най-голямата от тях, Германия, наброява близо 82 милиона жители, а най-малката, Малта — едва 400 000. Финландия и Италия са членки, също както и Португалия и Полша. Когато погледнем географската карта, става ясно какво многообразие съществува в ЕС. Говорят се различни езици и се пише на три различни азбуки. Има различни традиции, култури, хранителни навици и фолклорни празници. Историческият опит също е различен. Много държави — членки на ЕС в миналото са воювали помежду си, отнемали са си взаимно територии и днес са останали известни предразсъдъци, породени от предишни събития. Как така обаче тези 28 държави въпреки това са се обединили?

На този въпрос можем да отговорим само в исторически контекст. След ужасната Втора световна война, започнала само 20 години след края на Първата световна война, много хора заявяват, че подобно нещо никога не бива да се повтаря.

У бившите врагове Германия и Франция се е зародила идеята да не воюват повече помежду си, а да се съюзят, при това по такъв начин, че да не се изпускат от очи. Водещите политици, застъпили и осъществили тази концепция, са били френският външен министър Робер Шуман (1886–1963) и германският федерален канцлер Конрад Аденауер (1876–1967).

Първата организация, от която е възникнал днешният ЕС, е била Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) през 1952 г., която е трябвало да управлява съвместно запасите от въглища на страните в нея. Тогава въглищата са играели ролята, която днес имат нефтът и природният газ — те са били най-важният енергиен източник. По онова време мнозина са се опасявали, че заради тази суровина

в Европа би могъл да възникне нов конфликт. Така разпределението на въглищата и възстановяването на тежката промишленост са били подчинени на общ орган, в който са били представени членките на ЕОВС. Освен Германия и Франция тогава това са били Италия, Белгия, Нидерландия и Люксембург. Принципът на ЕОВС е бил пределно прост: всяка държава има право да изразява мнение, що се отнася до делата на всяка друга държава, като в замяна трябва да е готова да приеме другите държави да могат да упражняват влияние върху собствените ѝ дела. Така никой не е можел да работи срещу другия или дори да се въоръжава тайно, но всички са могли съвместно да изграждат ново Европа. Същевременно така са били разсеяни взаимните страхове и по този начин е бил гарантиран мирът в Европа. Първи председател на Върховния орган на ЕОВС е бил французинът Жан Моне (1888–1979), който се числи и сред значимите основоположници на европейската интеграция.

Няколко години по-късно този принцип е разширен и върху целите икономики на държавите чрез Европейската икономическа общност. Тя е основана през 1957 г. с Договорите от Рим и влиза в сила през 1958 г.

Така от враждебността се заражда сътрудничество. И това сътрудничество е изключително успешно. Европейската общност отбелязва огромен икономически подем. Затова не било чудно, че с годините към нея непрекъснато се присъединяват и други държави. Така през 1973 г. към кръга на днешния ЕС се включват Обединеното кралство, Ирландия и Дания, а през 1981 г. — Гърция, последвана през 1986 г. от Испания и Португалия. След края на конфликта между Изтока и Запада пътят е открит и за неутралните държави Австрия, Швеция

и Финландия, които стават членки през 1995 г., а също и за държавите, които преди са били част от бившия съветски блок. През 2004 г. се стига до разширяването на Изток с Естония, Латвия, Литва, Полша, Чешката република, Словакия, Унгария и Словения. Освен тях се присъединяват и Малта и Кипър. През 2007 г. този кръг на разширяване продължава с България и Румъния. На 1 юли 2013 г. Хърватия бе приета като 28-ата членка на ЕС.

Дори и понякога да се стига до спорове и сериозни разногласия, основните принципи на ЕС остават непроменени: гарантиране на мира сред държавите членки, взаимноизгодно сътрудничество и все по-сплотени съвместни действия пред трети страни. Фактът, че със застъпничеството си за мира, демокрацията и човешките права в Европа от повече от 60 години ЕС извървява важен път, бе оценен по достойнство от Нобеловия комитет през 2012 г. с връчването на Нобеловата награда за мир на Европейския съюз. Така ЕС стана първото обединение от държави в света, на което бе оказана тази чест.



## Задача

# Картинна история на ЕС

Свържете снимките от историята на Европейския съюз със съответстващия им текст!



1. След Втората световна война множество градове в цяла Европа са в развалини – тук Франкфурт на Майн в Германия.
2. Символичен акт: Жан Моне (вдясно), председател на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС), представя първия „европейски“ стоманен блок и така открива общия пазар на стомана през април 1953 г.
3. 25 март 1957 г.: представителите на шестте държави учредители — Белгия, Федерална република Германия, Франция, Италия, Люксембург и Нидерландия — подписват в Рим т.нар. Договори от Рим за учредяването на Европейската икономическа общност (ЕИО) и Европейската общност за атомна енергия (Евратом).
4. На 7 февруари 1992 г. държавните или правителствените ръководители подписват Договора от Маастрихт за създаване на икономическия и паричен съюз.
5. Договорът от Амстердам от 1997 г. скрепва с печат поетапното изграждане на пространство на свобода, сигурност и правосъдие; тук: договорът с подписите и официалните печати.
6. С голям транспарант върху сградата на Европейската комисия в Брюксел ЕС приветства с „добре дошли“ в началото на 2007 г. новите си членки България и Румъния.
7. На 10 декември 2012 г. в Осло в Норвегия на Европейския съюз бе връчена Нобеловата награда за мир. Нобеловият комитет оцени по достойнство приноса на ЕС, осъществен в хода на шест десетилетия, за утвърждаване на мира, демокрацията и правата на човека в Европа.

# 3 Как функционира Европейският съюз?



Жан-Клод Юнкер, бивш министър-председател на Люксембург, бе избран от Европейския парламент за председател на Европейската комисия през юли 2014 г.



Често сравняват ЕС с държава. Казват: „В ЕС нещата стоят по следния начин, но при нас е друго, а именно...“. Подобни сравнения са близки до ума, но трябва да се използват предпазливо. ЕС не е държава, а особено обединение от държави. Ето защо неговата структура се различава и от Вашата родина. Цел на тази глава е да поясни структурата на ЕС. Какви институции има и какво правят те? Какви са техните отговорности?

Отляво на дясно: Европейската комисия в Брюксел, Европейският парламент в Страсбург, Съдът на Европейския съюз в Люксембург и Съветът на Европейския съюз в Брюксел.



## Кой държи властта в Европа? Институциите на Европейския съюз

► Кой на практика държи властта в Европа? Очевидно е, че не е едно лице, което, подобно на „шеф“, раздава заповеди. Но все някой трябва да казва какво следва да се прави. Кой решава по европейските въпроси? Определен орган или държава — или някой друг?

На пръв поглед винаги е скучно да се занимаваш с институции, но институциите са местата, където се упражнява властта. Затова институционалната структура на Европейския съюз изяснява въпроса за властта. Впрочем, на този въпрос в ЕС се дава малко по-различен отговор, отколкото в отделните държави членки.

Европейският съюз е обединение на държави и граждани. Това намира израз и в неговата структура. Както държавите (т.е. техните правителства), така и населението им имат

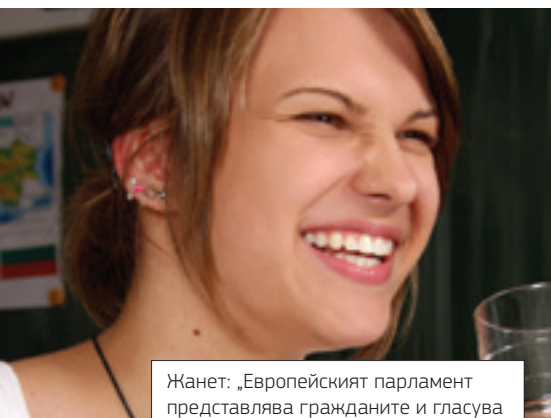
думата по европейските дела. Това става чрез Съвета на Европейския съюз и Европейския парламент.

**Съветът на Европейския съюз** (често наричан „Съвет на министрите“) е представителство на правителствата на държавите в ЕС. Тук заедно заседават министрите на всички държави членки. В зависимост от темите това може да са например министрите на външните или вътрешните работи или министрите на земеделието. Съветът е единият от двата органа, които вземат решения. Тук се обсъжда политиката и тук се подготвят европейските закони, които се наричат „регламенти“ или „директиви“. Т.е. без Съвета в Европейския съюз не става нищо. Съветът взема решенията си или с единодушие, или с мнозинство. За вземането на решения с мнозинство е необходимо да са гласували „за“ 55 % от държавите членки, които

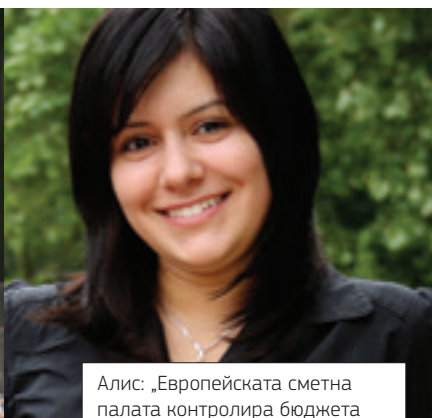
също така трябва да представляват най-малко 65 % от общото население на ЕС (това е т.нар. „двойно мнозинство“). Председателството на Съвета се сменя на всеки 6 месеца, като всички държави членки са равнопоставени. През 2015 г. председателството поемат Латвия и Люксембург, през 2016 г. — Нидерландия и Словакия, а през 2017 г. — Малта и Обединеното кралство.

Принципните насоки на европейската политика се определят от **Европейския съвет**. Той се състои от държавните или правителствените ръководители на страните от ЕС, които провеждат редовни срещи най-малко на всеки три месеца. Председателството се води от избран от Европейския съвет председател с мандат от 2 години и половина. В момента тази длъжност се заема от бившия полски министър-председател Доналд Туск. ►

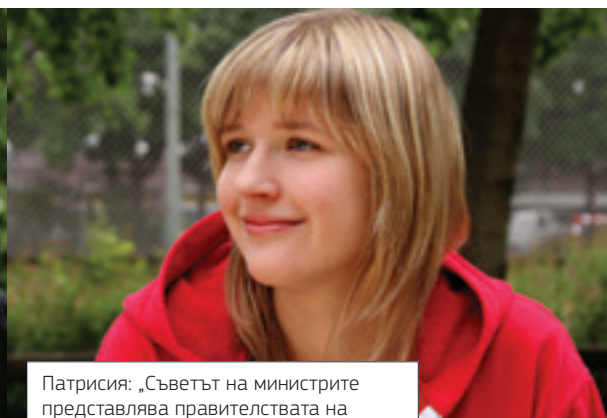




Жанет: „Европейският парламент представлява гражданите и гласува европейските закони (директиви и регламенти).“



Алис: „Европейската сметна палата контролира бюджета на ЕС.“



Патрисия: „Съветът на министрите представлява правителствата на държавите – членки на ЕС, и приема европейските закони.“

► В повечето случаи обаче Съветът не може да решава самостоятелно. За целта той се нуждае от **Европейския парламент**. Европейският парламент представлява гражданите на държавите в ЕС и се избира директно от тях на всеки пет години. Парламентът се състои от 751 членове от всички държави членки, като последните избори бяха проведени през 2014 г.

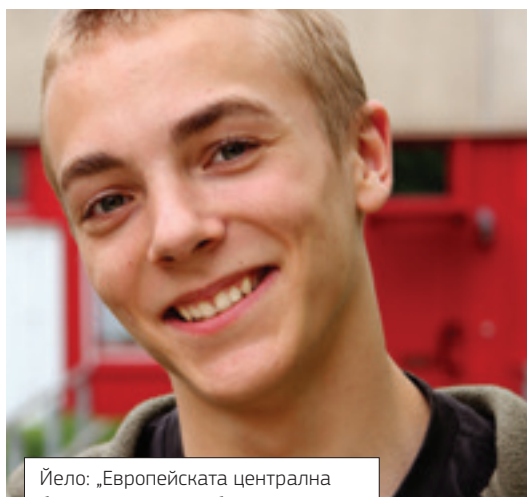
Големите държави членки излъчват повече депутати, отколкото малките. Парламентът не може да взема сам решения със силата на закони за ЕС; обикновено той трябва да одобри решение на Съвета на Европейския съюз, за да може то да породи действие. Тази процедура се нарича „съвместно вземане на решения“. Парламентът трябва също така да гласува състава Европейската комисия и може да отмени избора ѝ. Освен това той гласува проектобюджета на Европейския съюз. Следователно без Европейския парламент, а оттам

и без директното представителство на гражданите в Европа, могат да бъдат вземани много малко решения.

Друга важна институция в ЕС е **Европейската комисия**. Колегиумът на комисарите се състои от по един член от всяка страна, които обаче в Комисията не представляват позицията на своята родна държава, а общите интереси на Европейския съюз. Всеки член на Комисията отговаря за отделен ресор (подобно на министър) и има петгодишен мандат. Председателят на Комисията – понастоящем Жан-Клод Юнкер – се предлага от Европейския съвет и се избира от Европейския парламент. Европейската комисия следи за спазването на общите правила от държавите членки. Затова я наричат „пазител на европейските договори“. Тя осъществява изпълнителни функции и функции по управлението на ЕС в съответствие с указанията на Съвета и на Парламента. Особеното на европейската

система се състои в това, че Съветът и Парламентът могат да вземат решения по въпроси само по предложение на Комисията. Това изключително право да внася предложения позволява на Европейската комисия да оказва влияние върху решенията, защото тя задава параметрите. Така се гарантира, че още от самото начало са взети под внимание интересите на Европейския съюз. Естествено Съветът и Парламентът могат да се отклоняват от предложението.

Държавите от ЕС вече са създали много общи закони. Съвсем разбираемо има и спорове относно тълкуването на тези закони. Освен това отделни държави често не се придържат към определени разпоредби. Ето защо заинтересованите страни имат възможността да сезират **Съда на Европейския съюз**. Той се състои от по един съдия от всяка държава членка и постановява решенията си неза-



Йело: „Европейската централна банка следи за стабилността на еврото.“



Мотян: „Европейската комисия осъществява изпълнителни функции и функции по управлението на Европейския съюз и внася предложения за европейски закони.“

► право. Той може да отменя разпоредби, ако противоречат на европейското право, и да налага глоби на държави, ако не спазват законите.

Всеки знае, че парите са важни. Не е достатъчно обаче само да ги има, те трябва също така да запазват стойността си. За това бди **Европейската централна банка (ЕЦБ)**. Това

е емисионната банка на държавите от еврозоната. Тя се състои от представителите на държавите, въвели еврото като своя валута. ЕЦБ регулира паричната маса и определя основния лихвен процент.

За 2014 г. бюджетът на Европейския съюз възлиза на около 135 милиарда евро. Където се харчат много пари,

трябва да има и контрол, че това става правомерно. Това е задача на **Европейската сметна палата**, която следи внимателно дали европейските пари се изразходват надлежно и разумно. Така тя осигурява ефективно управление на финансите. Всяка държава членка има свой представител в Сметната палата.

## Задача

### Кой какво прави в ЕС?

Дотук научихме много за институциите, но в крайна сметка трябва и да узнаем кой за какво отговаря в ЕС. Направете проверка, дали сте прочели внимателно текста. Отбележете с „x“ в квадратчето на институцията (институциите), за която (които) се отнася описанието!

Описание	Европейски съвет	Съвет на Европейския съюз	Европейски парламент	Европейска комисия	Съд на Европейския съюз	Европейска централна банка	Европейска сметна палата
Внася предложения за нормативни разпоредби на ЕС	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Състои се от по един представител/член от всяка държава членка	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Определя основния лихвен процент	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Контролира разходите на ЕС	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Избира се от населението на ЕС	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Приема законите на ЕС (регламенти и директиви)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Взема съвместно решение за това кой да е председателят на Европейската комисия	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Осъществява изпълнителни функции и функции по управлението на ЕС	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Представява интересите на гражданите	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Представява интересите на държавите членки, респ. на техните правителства	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Взема решения за тълкуване на европейските закони	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Определя политическите насоки	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

## Институциите на Европейския съюз

Моля, обобщете още веднъж отговорностите на различните институции в таблица! Вече малко Ви помогнахме. Необходимо е само да отнесете понятията в правилните клетки:

Европейски парламент	Европейска комисия	Съд на Европейския съюз	Европейска сметна палата
Европейска централна банка	Европейски съвет	Съвет на министрите	



## Европейските договори

► В правен аспект Европейският съюз се основава на договори, които държавите членки са сключили помежду си и които са ратифицирани от националните парламенти или с референдуми. В договорите е регламентирано как се вземат решенията, какви са правомощията на отделните институции и в кои области държавите в ЕС действат съвместно. Продължаващото развитие на ЕС

също се основава на договори. С помощта на различните договори могат да бъдат проследени промените в Европейския съюз. Настоящата основа е Договорът от Лисабон, подписан в едноименната столица на Португалия през 2007 г. Договорът от Лисабон влезе в сила през 2009 г., след като бе одобрен от всички държави членки.



## Дискусия

И нека се върнем още веднъж към изходния въпрос:

Кой държи властта в Европа?  
Дискутирайте още веднъж този въпрос помежду си!

## Влиянието на гражданите

► Гражданите на държавите — членки на ЕС, оказват влияние върху политиките на ЕС по два начина. Първо, като избират собствения си национален парламент, от който впоследствие се формира правителството, което пък е представено в Съвета на Европейския съюз. (Когато заседават „ръководителите“, т.е. държавните или правителствените ръководители, това се нарича „Европейски съвет“).

Второ, гражданите оказват влияние върху политиките в Европа, когато избират Европейския парламент.

Но отделният гражданин също може да бъде изслушан, когато се чувства несправедливо третиран или иска отстраняването на нередност в Европа. За целта съществува институцията Европейски омбудсман. До него може да подаде жалба всеки гражданин

на ЕС; това може да стане дори по електронна поща. Срецу кого можете да подадете жалба до омбудсмана, в кои случаи той може да Ви помогне и в кои — не? Всичко това можете да намерите на интернет страницата на омбудсмана:

<http://www.ombudsman.europa.eu/bg/home.faces>

## Други възможности за оказване на влияние

► От влизането в сила на Договора от Лисабон през 2009 г. е възможна Европейска гражданска инициатива. Един милион души, т.е. едва 0,2 % от населението, от поне една четвърт от държавите в ЕС (седем държави) могат да изискат от Европейската комисия да разгледа даден въпрос и да предложи законодателен акт. Естествено условието е въпросът да е от компетентността на ЕС.

Освен това натиск върху институциите на ЕС може да бъде оказван и с демонстрации. Без значение дали става дума за селско стопанство, профсъюзи или екологични организации: исканията на всички могат да бъдат чути. В Европейския парламент също така има и Комисия по петициите.



## Задача

Потърсете повече информация за Европейската гражданска инициатива!

Европейската гражданска инициатива Ви дава възможността да оказвате непосредствено влияние върху въпросите, с които се занимава Европейският съюз. На каква инициатива бихте дали начало? На този уебсайт можете да се осведомите за процедурата, както и за вече задействани инициативи:

<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=bg>



## Задача

### Що е то петиция?

Разберете какво е петиция и кой може да се обръща към Парламента! Тук ще намерите повече информация:  
<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/bg/00533cec74/Petitions.html>

Има ли Комисия по петициите и в парламента във Вашата страна? Проучете въпроса!

## Задача

### Нашите представители в Страсбург и Брюксел

Депутатите в Европейския парламент се обединяват в политически групи, в които членуват парламентаристите от едно и също политическо крило. Не във всички групи има депутати от всички държави. Проучете кои партии от Вашата страна са избрани на последните избори за Европейския парламент и следователно са представени в него. След това разберете в кои групи на ЕП са представени!

Коя партия в коя група на ЕП е представена? Това ще разберете бързо например в интернет: <http://www.europarl.europa.eu/?lg=bg>

Политически групи в Европейския парламент	Колко членове има тази политическа група?	Тази политическа група включва депутати от следната партия от моята страна
 ЕНП - Група на Европейската народна партия (християндемократи)		
 С & Д - Група на Прогресивния алианс на социалистите и демократите в Европейския парламент		
 ЕКР - Европейски консерватори и реформисти		
 АЛДЕ - Алианс на либералите и демократите за Европа		
 ЕОЛ/СЗЛ - Европейска обединена левица/ Северна зелена левица		
 ЗЕЛЕНИ/ЕСА - Група на Зелените/ Европейски свободен алианс		
 ЕСПД - „Европа на свободата и пряката демокрация“		
<b>NI</b> Независими членове		

## Задача

Научете дали има представител(и) на Вашия регион или област в Европейския парламент.

Коя партия представляват тези членове на ЕП?

## Малка викторина за Европа

Кой е настоящият председател на Европейския парламент?

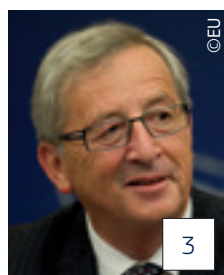
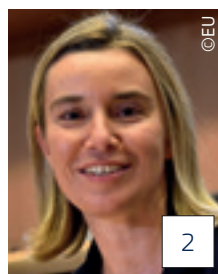
А кои са другите хора на снимките?

Доналд  
Туск  
(Полша) ☐

Жан-Клод  
Юнкер  
(Люксембург) ☐

Мартин  
Шулц  
(Германия) ☐

Федерика  
Могерини  
(Италия) ☐



☐ Председател на  
Европейския парламент

☐ Председател на  
Европейския съвет

☐ Върховен представител на  
Съюза по въпросите на  
външните работи  
и политиката на сигурност  
и заместник-председател  
на Комисията

☐ Председател на  
Европейската комисия

## Така функционира ЕС

► Стана ясно, че Европейският съюз не е държава като например Литва или Нидерландия, но е и повече от хлабаво обединение на европейски държави. За да изразят специалния му характер, юристите често описват организацията на ЕС като „*sui generis*“. На латински това означава „уникален“. Държавите — членки на ЕС остават суверенни и независими, но в определени области те обединяват компетентностите си, за да могат по този начин по-добре да отговарят на предизвикателства, пред които са изправени. За целта ЕС е създал собствени институции, на които се

делегира тези правомощия. Това на практика означава, че решения по определени въпроси от общ интерес могат да бъдат демократично вземани на европейско равнище. Затова ЕС не е федерална държава като САЩ например, но е и повече от хлабаво обединение, каквото представлява Организацията на обединените нации например.

В ЕС решенията се вземат от националните правителства, които се събират в рамките на Съвета на Европейския съюз, и от избрания от гражданите Европейски парламент.

Има и изключения, при които решава само Съветът. Това е случаят най-вече с външната политика. Европейската комисия ръководи дейността на ЕС и следи всички да се придържат към европейските договори. Ако те не правят това, срещу тях се завеждат искове пред Съда на ЕС, който евентуално постановява те да променят поведението си. Над надлежното финансово поведение на европейските институции бди Европейската сметна палата. Всеки от нас може да подаде жалба до Европейския омбудсман, ако се чувства зле третиран от някоя европейска институция.

# 4

## Какво точно прави ЕС?



Някои казват, че Европейският съюз не правел достатъчно, а други — че се намесвал навсякъде. Не са ли и двете мнения погрешни? Но къде е истината тогава? Какво точно прави ЕС?

ЕС е активен в много области на политиката: например в икономическата политика, защитата на потребителите, външната политика, опазването на околната среда или вътрешната политика и политиката в областта на правосъдието — и по много още въпроси.

По-долу ще представим с примери някои политически елементи от тези области. Така ще придобиете представа с какво се занимават в Брюксел и в столиците на държавите от ЕС.

## Вътрешният пазар

- Сърцевината на икономическата и социалната политика е вътрешният пазар. Той представлява общо икономическо пространство и чрез него се осигуряват т.нар. четири свободи, а именно:

- свободното движение на хора,
- свободното движение на стоки,
- свободното движение на услуги и
- свободното движение на капитали.

## Свободи в Европейския вътрешен пазар

- Свободното движение на хора ни засяга по разнообразни начини. Без значение дали искаме да отидем на почивка в друга страна от ЕС, да работим там или просто да се установим там — ние имаме право на това. И когато се завърнем от чужбина, можем напълно спокойно да вземем със себе си покупките — също както можем да пазаруваме от друга държава по интернет. Това ни гарантира свободното движение на стоки. Но не само стоки, а и услуги могат да бъдат предлагани и ползвани през границите — благодарение на свободното движение на услуги. Който предпочита да вложи парите си в друга държава от ЕС, а не в собствената си, разполага с тази свобода, гарантирана от свободното движение на капитали.



## Отпадане на граничния контрол

- Когато пътувате от Нордкап, Норвегия, до Сицилия, спокойно можете да оставите паспорта си у дома. В ЕС вече няма граничен контрол на т.нар. вътрешни граници (напр. на границата между Финландия и Естония или между Словакия и Чешката република).

Тази свобода на движение е регламентирана от Шенгенското споразумение, което междувременно стана част от европейските договори. Обединеното кралство и Ирландия не са част от Шенгенското пространство; затова пък част от него са Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария, макар те да не са членки на ЕС. За България, Хърватия, Кипър и Румъния все още са в сила преходни периоди, след които те също ще могат да се включат в него.

Шенгенското споразумение се нарича така, защото е сключено в Шенген, Люксембург.





## Малка викторина за Европа

### Какво означават четирите свободи за Вас?

Отнесете правилно примерите към четирите области на вътрешния пазар и маркирайте съответното поле!

	Свободно движение на хора	Свободно движение на стоки	Свободно движение на услуги	Свободно движение на капитали
Мога да си купя кола в Дания и да я взема със себе си, без да плащам мито.	1	0	2	3
Мога да пътувам навсякъде в ЕС, където пожелаю.	9	6	3	7
Мога да вложа парите си в германска банка.	2	3	1	0
Мога да следвам в Унгария.	5	1	0	9
Моите родители могат да наемат португалец, за да смени плочките в банята.	4	3	1	7
Моите родители могат да ми изпратят пари до мястото, където следвам в Испания.	1	2	3	9
Мога да си поръчам стоки от Швеция по интернет.	4	5	1	2
Мога да упражнявам професията на архитект в Малта и да строя къщи в Италия.	5	6	0	8

Цифрите образуват дата във формат дд.мм.гггг. Открийте коя е тази дата и какво се е случило на нея!

— . — . —

# ЕВРОпейски пари

► От 1999 г. съществува обща европейска валута – еврото. С въвеждането на еврото като парична единица в Литва на 1 януари 2015 г. то ще бъде обща валута на 19 държави от ЕС. Тези държави съставляват еврозоната. Еврото е общата валута на над 333 милиона граждани на ЕС, или две трети от цялото население на ЕС.

На вътрешния пазар работната ръка може да се придвижва свободно, както и свободно да се обменят стоки, услуги и капитали. Без валутни бариери можем в още по-добра степен да се възползваме от предимствата на вътрешния пазар за предприятията и потребителите, за наетата и самостоятелно заетата работна ръка. Пазаруването и сравняването на цените през вътрешните граници на ЕС е просто, когато смяташ в една и съща валута. Именно във връзка със ставащата все по-популярна он-лайн търговия това е полезно и за хората, които не живеят в гранични райони. По-голямата прозрачност на предлагането има ограничаващ ефект върху цените, а това е добре за всеки, който пазарува.

Друго предимство на общата валута е, че при пътувания в други държави не ни се налага да обменяме (и преизчисляваме) пари. Това пести пари и време. Но и предприятията печелят от общата валута, тъй като трябва да калкулират и да се разплащат само в една валута и няма риск от колебания на обменните курсове. Отпадането на тези „разходи за транзакции“ има ограничаващ ефект върху цените. Общата валута доведе и до по-ниски лихвени проценти, от които на свой ред еднакво печелят и потребителите, и предприятията. Така остава повече свобода за инвестиции, които от своя страна водят до растеж. Стабилната валута на ЕС, която се крепи върху силната икономика на еврозоната, засилва икономическата позиция на Европа в света.

Докато целият ЕС съставлява вътрешния пазар, само една — действително, голяма — част е въвела еврото като обща валута. Някои държави засега не искат да се присъединят към еврозоната, а други все още не

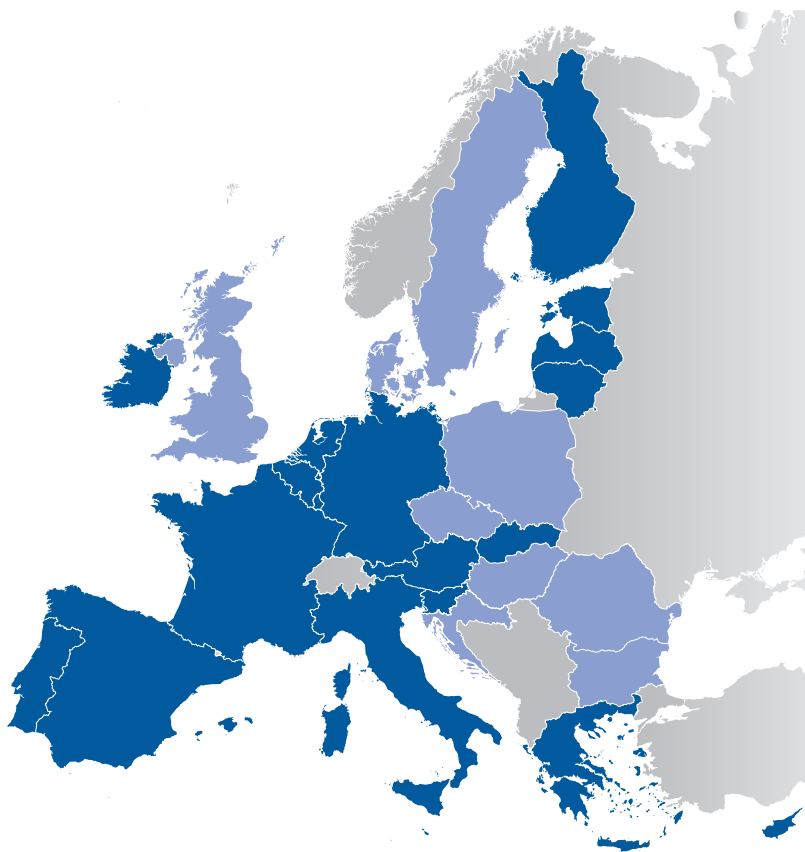
отговарят на строгите критерии за присъединяване. Така например държавата, която иска да се присъедини към еврозоната, не бива да е твърде задлъжняла. Инфлацията не бива да надвишава с повече от 1,5 процентни пункта тази на трите държави членки с най-добри показатели.

Въпреки тези ясни правила през 2010 г. еврозоната навлезе в криза. Тази тема е доста сложна, но като цяло можем да кажем, че голяма част от проблемите възникнаха поради това, че държавите в еврозоната не се придържаха към съвместно приетите насоки и задлъжняха твърде много. ЕС работеше и продължава да работи много активно за предотвратяването на рисковете за общата валута. Тук спадат гаранциите за държавите, които изпитват трудности да се рефинансират на международните капиталови пазари при приемливи

лихви. Затова държавите от еврозоната създадоха „спасителен пакет“ на стойност 700 милиарда евро (Европейски механизъм за стабилност — ЕМС), за да запазят стабилността.

Същевременно държавите от еврозоната се задължиха да намалят своята задлъжнялост с фискален пакт. Много държави извън еврозоната също се присъединиха към това международно споразумение. Редом с намаляването на дълговете се цели да се укрепи и конкурентоспособността на държавите от еврозоната и на ЕС като цяло.

Част от проблема на общата валута се състоеше и в това, че банките не подлежах на достатъчен контрол. Затова ЕС засили банковия надзор, за да попречи на банките със спекулативно поведение да създадат сериозни проблеми за цели държави. ►



- Държави – членки на ЕС, въвели еврото като валута към януари 2015 г.
- Държави – членки на ЕС, които не използват еврото

► Последните години бяха тежки за общата валута и в овладяването на кризата бяха вложени много сили. Така обаче се доказва и решимостта на държавите от еврозоната да запазят стабилността на общата валута.

#### Европейска икономическа политика

С цел укрепване и стимулиране на икономиката в Европейския съюз Европейската комисия разработи стратегията „Европа 2020“ за растеж и работни места. В нея, наред с други елементи, се предвиждат и инвестиции в образованието и научните

изследвания, които трябва да допринесат и в бъдеще Европа да е сред най-иновативните региони в света. Целта е укрепване на икономиката и на промишлеността, които трябва да бъдат не само конкурентоспособни, но и да оказват минимално отрицателно въздействие върху околната среда. Други цели са създаването на работни места и борбата с бедността в рамките на ЕС. Тъй като Европейският съюз се възприема като общност на ценности и се чувства обвързан с принципите за равенство и солидарност, е важно растежът да бъде усетен от всички европейци.

#### Вземане на решения в еврозоната

По правило в ЕС всички държави членки решават заедно. Но има и въпроси, които се отнасят специално до държавите, въвели еврото като обща валута. Техните министри на финансите се срещат периодично в рамките на Еврогрупата и решават какво трябва да се случи в общото валутно пространство. Естествено тези решения се отразяват и върху останалите държави от Европейския съюз, които (все още) не са въвели еврото, обаче са засегнати от свързаните с него въпроси в общия вътрешен пазар.



#### Задача

### Кой трябва да решава за общата валута?

По решенията на Еврогрупата в рамките на Европейския съюз има различни становища, като например:

- „Напълно правилно е държавите от Еврозоната да решават помежду си всички въпроси, с които се гарантират сигурността и стабилността на общата валута. Така е и трябва да продължи да се процедира така.“
- „Държавите от еврозоната не трябва да вземат решения само за пряко свързаните с валутата въпроси, но и отвъд тях — за икономическото бъдеще на еврозоната като цяло. Те са централната група на ЕС и би трябвало сами да решават относно всички въпроси на общата икономика в еврозоната. Това се отнася например до данъците, заетостта, но и до социалната сигурност. Така би трябвало да бъде също и когато решенията оказват влияние върху останалите държави от Европейския съюз. Ако последните искат да участват във вземането на решения, могат да се присъединят към еврозоната.“
- „Не може 19 държави сами да вземат решения за цялата еврозона. ЕС решава и много други въпроси, които не се отнасят до всички — като например въпросите, свързани с Балтийско море или Средиземно море. Въпреки това всички гласуват по тези въпроси. Повечето държави от ЕС също искат да се присъединят към паричния съюз след няколко години. Затова още отсега трябва да могат да участват във вземането на решенията относно неговото развитие.“

Какво мислите? Обсъдете различните позиции в група и се обединете около едно мнение, което после дискутирайте с другите групи! Повече информация за функционирането на еврозоната можете да намерите на този уебсайт: <http://eurozone.europa.eu/>



## Малка викторина за Европа

- ★ Кои държави са част от еврозоната?  
 Моля, отбележете ги с „X“!

Австрия	Белгия	България	Германия
Гърция	Дания	Естония	Ирландия
Испания	Италия	Кипър	Латвия
Литва	Люксембург	Малта	Нидерландия
Обединено кралство	Полша	Португалия	Румъния
Словения	Словения	Унгария	Финландия
Франция	Хърватия	Чешката република	Швеция







## Мерки за борба с изменението на климата

► Световният климат се променя, земната атмосфера се затопля. Това има отрицателни последици за времето: по-чести бури и наводнения, по-горещи лета, разрастващи се пустини в Африка и Южна Европа, топене на ледената покривка на полюсите и с това потъване на цели острови — не можем да бъдем безразлични към всичко това. Изменението на климата най-вече е свързано с вредните емисии от индустриалните държави. За съжаление този процес вече е необратим; затова е толкова важно да ограничим повишаването на температурата. Дали ще успеем, ще покажат идните години. Затова особено важни са бързите и последователни действия. Нито една държава не може сама да спре изменението на климата.

Европейският съюз си постави амбициозни цели в областта на климата и енергетиката за 2020 г., и по-специално:

- намаляване на парниковите газове с 20 %,
- увеличаване на дела на възобновяемите енергийни източници (вятър, слънце, биогорива) до 20 % и
- икономия на енергия с 20 %.

Така Европа се явява пионер в тази област и може да положи усилия да привлече другите големи замърсители и потребители на енергия като Съединените щати и Китай да поемат своята част от отговорността в този съвместен процес.



## Задача

### Правилна ли е тази политика според Вас?

С кое от изразените по-долу мнения сте съгласни?



	Напълно съм съгласен	Отчасти съм съгласен	По-скоро не съм съгласен	Изобщо не съм съгласен
ЕС трябва да намали вредните си емисии само ако и другите направят това.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ЕС трябва да постигне целите си на всяка цена.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ЕС трябва да си постави още по-амбициозни цели.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Не трябва да приемаме тази дискусия толкова сериозно. Въобще не е трагично, ако температурите при нас се повишат с няколко градуса.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Държавите в ЕС и без друго няма да постигнат набелязаните цели, понеже в действителност не се интересуват от постигането на общи цели. Те се интересуват само от ставащото в собствената им територия.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Борбата с изменението на климата не бива да е за сметка на работни места.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Не трябва да се оставяме учените да ни диктуват целите, а да противодействаме на изменението на климата до степен, която можем да си позволим, без това да ни се отрази болезнено.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Защитата на климата създава нови работни места. От това печелят фирмите и работещите. Това е още една причина да се ангажираме в тази област.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

# Общото пространство на правосъдие

► Европа отдавна е станала общо жизнено пространство. Много хора преминават вътрешните граници на държавите в ЕС, за да живеят, работят другаде или просто да видят нещо различно. Те се запознават, влюбват се и се женят. За съжаление понякога нещата се объркват, така че се налага човек да се разведе. Тогава е важно да има единно право, защото става въпрос за издръжка и родителски права. Ако австриец и люксембургчanka живеят в Италия и искат да се разведат там, не всеки може да се позове на националното си законодателство. Ето защо сътрудничеството между държавите от ЕС в областта на гражданското право е толкова важно.

То урежда и наследствените въпроси и много други неща, които засягат ежедневието ни живот.

Престъпниците също се радват на отворените граници, защото си мислят, че така ще избегнат наказателното преследване. Те обаче се заблуждават, защото сега има тясно сътрудничество между полицейските органи и органите, осъществяващи наказателното преследване. Европол, европейската полицейска служба, координира това взаимодействие.

## Европейски основни права

Правата на човека и основните права са от първостепенно значение във всички общества, защото се отнасят

до всички граждани. В ЕС, обединение на демокрации, основните права са гарантирани на национално ниво, в повечето случаи от конституцията. Тъй като обаче Европейският съюз сам постановява закони и наредби, които засягат хората, е важно да има също и Харта на основните права на Европейския съюз. Тя е част от Договора от Лисабон. Текстът ѝ ще намерите тук:

<http://europa.eu/!KB43BM>

## Задача

Разгледайте Хартата на основните права на Европейския съюз и я сравнете с конституцията на Вашата страна или съответно с основния закон във Вашата страна!

Кои норми са идентични? Кои са предвидени само в Хартата на основните права? Какво липсва в Хартата на основните права? Изгответе списък, който да дава обзор!

## Дискусия

## Дискусия за Хартата на основните права на Европейския съюз

Колко е важно да има Харта на основните права? Имаме ли наистина нужда от нея в допълнение към националната защита на основните права? Ако Вие трябваше да напишете Хартата на основните права, какво би било различно, какво бихте допълнили, какво бихте премахнали?

Развийте тези въпроси в малки групи и сравнете след това резултатите!

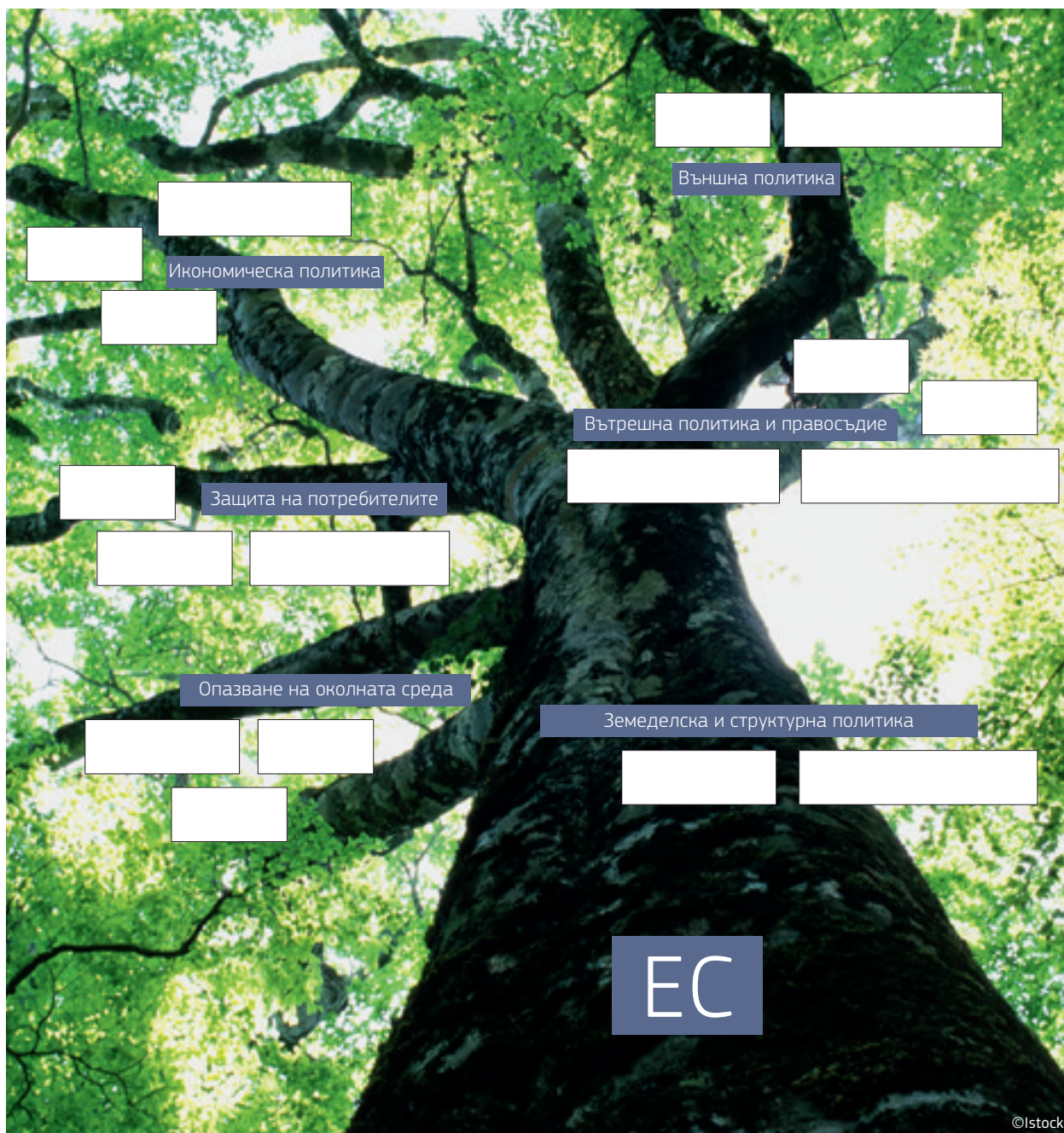


## Задача

# Дървото на европейската политика

На дървото на европейската политика висят много листа. Посочени са някои области на политиката, в които държавите членки си сътрудничат в рамките на ЕС.

Подредете листата с различните области на политиката, така че да висят на правилния клон!



Свобода на пътуване (Шенген)	Общи екологични стандарти	Обща валута	Възобновяеми енергийни източници	Обща външна политика	Обща политика за сигурност и отбрана	Обща политика за предоставяне на убежище
Развитие на селските райони	Вътрешен пазар	Борба с изменението на климата	Обозначение на хранителните продукти	Задължителни стандарти за хранителните продукти	Понижение на тарифите на мобилните оператори за разговори в чужбина	
Борба с престъпността	Структурна политика за подпомагане на регионите	Задължителен минимален социален стандарт	Сътрудничество в гражданските и наказателните производства			



# Европа продължава напред — разширяването на Европейския съюз



Тържество по случай разширяването на ЕС пред Бранденбургската врата в Берлин. На 1 май 2004 г. в германската столица бяха пуснати във въздуха стотици сини балони с надпис „Европа“ за приветстване на Естония, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словакия, Словения, Чешката република, Унгария и Кипър с „добре дошли“.

Европейският съюз е създаден от шест държави, но винаги е бил насочен към цяла Европа — т.е. отворен за нови членки.

Днес ЕС включва 28 членки, а други държави чакат да се присъединят. Какво прави ЕС толкова привлекателен за другите държави? И как ще продължи процесът на разширяване? Тези въпроси ще бъдат обсъдени в настоящата глава.

## Принципи на ЕС

- Преамбюлт, т.е. въведение-то към сключените още през 1957 г. Договори от Рим, с които се създават Европейската икономическа общност и Европейската общност за атомна енергия, гласи:

„РЕШЕНИ, чрез обединяването на своите ресурси, да запазят и укрепят мира и свободата и обръщайки се с призив към другите народи в Европа, които споделят техния идеал, да се присъединят към техните усилия“

Днес член 49 от Договора за Европейския съюз гласи:

„Всяка европейска държава, която зачита ценностите, посочени в член 2, и се ангажира да ги насърчава, може да подаде молба за членство в Съюза.“

Член 2 от Договора за Европейския съюз:

„Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Тези ценности са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете.“



Договорът от Рим с подписите на държавните и правителствените ръководители и пълномощниците на шестте държави учредителки.

### Задача

## Коя държава може да стане членка?

Какво конкретно означават принципите, изброени в член 2? Какво трябва да направи държавата, която иска да стане членка на ЕС, и какво в никакъв случай не може да прави? Какво мислите?

Държава, ...	може да стане членка на ЕС.	не може да стане членка на ЕС.
... която не осигурява свобода на печата,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... която практикува смъртното наказание,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... която позволява на гражданите да протестират срещу правителството,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... чийто парламент се избира периодично,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... в която управлява пожизнено президент, който се наследява на поста от своя син или дъщеря,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... в която хомосексуалистите и лесбийките имат същите права като хетеросексуалните,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... в която военните определят политиката и при нужда се намесват във вътрешната политика с военни действия,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... в която хората се считат за невинни, докато вината им не бъде съдебно установена,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... в която има само една партия, и поради това тази партия управлява винаги,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
... която закриля малцинствата, дори и мнозинството да иска да упражни по-голям натиск върху тях,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

# Къде преминават границите на Европа?

► На въпроса за границите на Европа не може да се отговори от географска гледна точка. Преди всичко Европа няма ясна източна и югоизточна граница. Географите също са били и все още са на различни мнения по въпроса къде свършва континентът. В историята на географията непрекъснато са прокарвани различни граници в зависимост от това от каква представа е изхождал съответният учен. Това означава, че ние не гледаме картата или глобуса, на които откриваме

Европа, а че вече имаме изградена представа, която след това преоткриваме. Положението е ясно там, където всъщност континентът има ясни естествени граници: на север и на запад. От само себе си приемаме Исландия за част от Европа. В действителност тя е разположена далеч от континента в Норвежко море. Всички знаем по подразбиране, че Обединеното кралство и Ирландия принадлежат към Европа. При все това Ламаншът между континентална

Франция и Обединеното кралство е по-широк от Гибралтарския проток, който отделя Испания от Мароко. Няма просто и вечно определение на понятието „европейски“. То съчетава географски, исторически и културни елементи, като всички те допринасят за европейската идентичност. Значението му за нас ще зависи от общия ни опит с идеи, ценности и исторически взаимодействия, които се променят с течение на времето.

## Задача

### Къде свършва Европа?

Следователно държава, която иска да членува в ЕС, трябва да е демократична. Но освен това тя трябва да е и „европейска“.

Къде преминават границите на Европа? Вземете физическа карта или атлас и определете границите на Европа? Кои са критериите, според които решавате, дали дадена държава е в Европа или не? Къде се намира Турция? Исландия част от Европа ли е? Какъв е случаят с Грузия? Или с Гренландия? Ами Мароко?

След като определите границите на Европа, моля, прочетете текста вдясно!



## Задача

### Пътуване до Австралия

Представете си, че заминавате на ученически обмен в Австралия. Австралия е много далеч и със сигурност не е в Европа. Но Вашите съученици там са любопитни и Ви молят да направите в клас малка презентация на тема: „Какво е Европа?“.

Подгответе подобна презентация в малка група! Разполагате само с 5 минути за презентацията, т.е. трябва да се концентрирате върху най-важното и най-интересното. Как ще обясните на Вашите австралийски връстници какво е Европа?

Опитайте се да им предадете най-основното, така че да усетят що е то Европа! Какво е особеното усещане за живот тук, по какво чувствате, че сте европеец? Какво намирате за страхотно в Европа и какво за не чак дотам хубаво?

Тук е поместен кратък списък с ключови думи. Помислете кои точки желаете да включите във Вашата презентация и кои не. И не забравяйте: пет минути не са много време!

География

Музика

Напитки

Пътувания

История

Кино

Свобода

Образователна система

Разлики

Литература

Свободно време

Проблеми

Прилики

Храна

Икономика

Очаквания от бъдещето



# Държавите от Западните Балкани

► Хърватия се присъедини към ЕС през юли 2013 г. Други държави от Западните Балкани също принципно са приети за кандидати за присъединяване към Европейския съюз. Това са Албания, Босна и Херцеговина, бившата югославска република Македония, Черна гора и Сърбия.

С изключение на Албания всички тези държави са били част от Югославия, която се разпадна през 90-те години на XX век, често след ожесточени конфликти. До 2006 г. Сърбия и Черна гора бяха единна държава и след това се отделиха по мирен път. Около принадлежността на Косово към Сърбия през 1998—1999 г. се разпали въоръжен конфликт, който в крайна сметка бе потушен с намесата на НАТО срещу Сърбия. След като впоследствие бе поставено под административното управление на Организацията на обединените нации, през 2008 г. Косово обяви независимост.

За ЕС най-добрата възможност за осигуряването на траен мир в региона е членството на тези държави в ЕС. Това беше потвърдено от държавните и правителствените ръководители на конференция в Солун, Гърция, през 2003 г. При все това пет държави — членки на ЕС, не признават Косово като субект на международното право.

## Дългият път до присъединяването към ЕС

На държавите от Западните Балкани предстои да извървят дълъг път до членството в ЕС.

Първо те трябва да сключат с Европейския съюз Споразумение за стабилизране и асоцииране, което да ги ангажира с конкретни реформи. След това въпросното споразумение трябва да бъде ратифицирано във всички държави членки и естествено в държавата партньор, т.е. парламентите трябва да го одобрят.

После споразумението трябва да бъде изпълнено. Ако това стане, съответните държави могат да подадат заявление за членство. В случай че Европейската комисия излезе с положително становище, Европейският съвет, т.е. държавните и правителствените ръководители на ЕС, ги признава за кандидати.

След изпълнението на последващи реформи могат да започнат преговорите. При това нещата зависят от темпото, с което страните кандидати могат да възприемат общото право на ЕС.

След успешното приключване на преговорите, което според опита продължава няколко години, Договорът за присъединяване трябва да бъде ратифициран от съответните страни кандидати и всички държави — членки на ЕС. В някои държави това става с референдуми. Европейският парламент също трябва да даде съгласието си. Едва тогава кандидатките стават членки на Европейския съюз.

## На какъв етап се намират тези страни?

Държавите от Западните Балкани са отбелязали различен напредък по



©Photodisc/Getty



©imageglobe



©Photodisc/Getty

пътя си. С Хърватия преговорите са приключили и присъединяването става факт на 1 юли 2013 г. С Черна гора преговорите за присъединяването се водят от 2012 г. Бившата югославска република Македония е официална кандидатура за членство, но разговорите все още не са започнали. В същото положение се намират и Сърбия и Албания. Другите държави (Босна и Херцеговина и Косово) все още се разглеждат като „потенциални кандидати“. Споразумение за стабилизране и асоцииране с Босна и Херцеговина също е подписано, но все още не е влязло в сила. Демократичното развитие на Косово се подкрепя от Мисия на ЕС.

## Задача

## Коя държава къде се намира?

Нанесете имената на държавите и столиците им на картата. Можете да ползвате картата на гърба на списанието.





## Задача

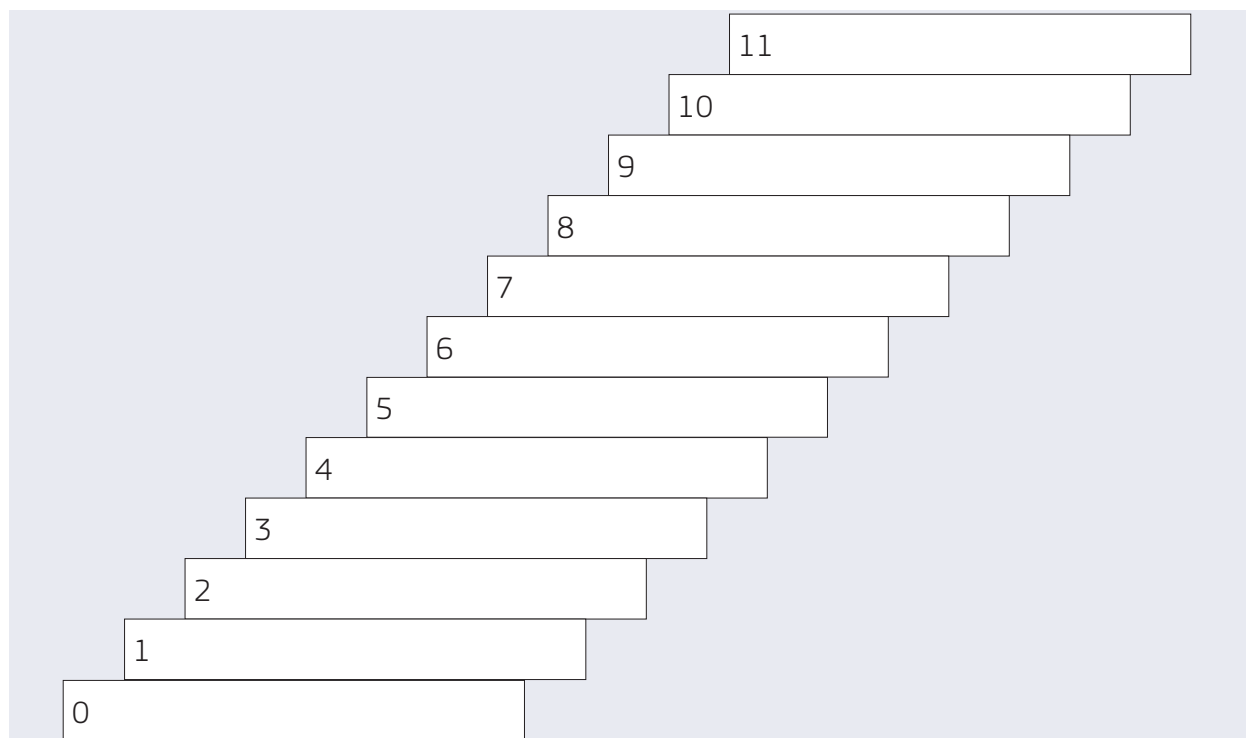
### Етапи към членството в ЕС

Преброихте ли етапите, които държавите от Западните Балкани трябва да преминат, преди да станат членки на ЕС?

Подредете правилно дадените по-долу етапи върху стълбата, която отвежда в ЕС!



Положително становище от Европейската комисия относно заявлението за членство	Ратифициране на Споразумението за стабилизиране и асоцииране от държавите членки и страната партньор	Заявление за членство	Присъединителният процес още не е започнал
Откриване на преговорите за присъединяване	Изпълнение на споразумението	Ратифициране от Европейския парламент	Успешно приключване на преговорите за присъединяване
Ратифициране на Договора за присъединяване във всички държави членки и в страната партньор (от парламентите или чрез референдум)	Сключване на споразумение за стабилизиране и асоцииране	Обявяване за кандидат	Членство



## Задача

На какъв етап се намират държавите от Западните Балкани?

Впишете съответното число в клетката!

	Албания
	Босна и Херцеговина
	Хърватия
	бивша югославска република Македония
	Косово
	Черна гора
	Сърбия

# Турция

- Турция е кандидатка за членство в ЕС. Тя е близък партньор на ЕС в много сфери. ЕС например е най-големият търговски партньор на Турция. Тясното сътрудничество с ЕС е започнало преди около 50 години. От 1995 г. със страната има митнически съюз. Същинският присъединителен процес започна през 1999 г. и бе единодушно подкрепен от всички държави членки. Днес мненията за това, дали в процесът в крайна сметка ще доведе до присъединяване, не са еднозначни. Членството в ЕС остава стратегическа цел на Турция.



## Какво следва занапред?

- Оказва се, че дебатите около разширяването съвсем не са прости. От една страна, Европейският съюз никога не се е считал за затворен клуб, а е искал и иска да бъде отворен за всички европейски страни.

Приемането на нови членки е осигурявало в миналото мир и стабилност в Европа. След падането на Желязната завеса и краха на Съветския съюз ЕС успя чрез политиката си на разширяване да разпростре зоната на демокрация и пазарна икономика

върху страните от Централна и Източна Европа. Девет държави — част от бившия социалистически блок, вече са членки на ЕС, в т.ч. Словения, а от 2013 г. и Хърватия. Последните са били част от също разпадналата се Югославия. Двата средиземноморски острова Малта и Кипър сега също са част от ЕС.

От друга страна, не е изяснен въпросът (нито пък може да бъде решен веднъж завинаги) къде свършва тази Европа, докде трябва да стигне

политиката да се обещава членство на страни и накрая те да бъдат приемани.

Тази политика продължава спрямо държавите от бивша Югославия и спрямо Албания, която също е част от региона, който днес наричаме „Западни Балкани“, както и спрямо Турция. Те имат перспектива за членство, дори и за някои от тези страни да трябва да измине още дълго време, докато то стане реалност.



# Европа в света



Ние, европейците, не сме сами в света. Та ние дори далеч не съставяме по-голямата част от световното население. Затова и не можем да се занимаваме само с нас самите, а трябва да насочим вниманието си и върху другите континенти. Нуждаем се от тях като партньори в името на нашето собствено благоденствие, защото те купуват нашите продукти и предлагат своите стоки и защото ни доставят суровините, с които ние самите не разполагаме. Съществуват обаче и проблеми, които не бива да ни оставят безразлични. Тук от една страна трябва да споменем войните и изостаналото развитие, които лишават много хора от възможността за достоен живот. От друга страна, замърсяването на околната среда и изменението на климата не спират на границите на Европейския съюз.

## Задача

### Световните континенти

Ако се абстрахираме от Антарктида, можем да разделим света в шест континента: Африка, Азия, Австралия/Океания, Европа, Северна Америка и Южна Америка. Има и други системи на делене: обединяването на Северна Америка и Южна Америка в Америка и на Европа и Азия в Евразия. Но ние ще приемем гледната точка за шестте континента (без Антарктида). Открийте липсващата информация и я впишете в таблицата!

Континент	Площ	Процент от земната повърхност	Население	Място подред според числеността на населението	БВП (*) на глава от населението в щатски долари	Място подред според БВП (*)
Африка						
Азия						
Австралия/Океания						
Европа						
Северна Америка						
Южна Америка						

БВП (\*): брутен вътрешен продукт.

## Интересите на Европа по света

► Вижда се, че Европа е сравнително малък континент, но икономически значим. Оттук произтичат и задачите и интересите, които искаме да наложим и защитим пред другите.

В международната си политика ЕС преследва няколко цели:

- защитава интересите си и предотвратява тероризъм, организирана престъпност и нелегална имиграция;

- допринася за опазването на подходяща за живот околна среда (политика в областта на климата, опазване на околната среда);
- оказва влияние върху другите да изграждат и опазват мира (напр. в Близкия изток или в Африка);
- помага на други страни да се развият и да преодолеят бедността, неграмотността и изостаналостта;
- утвърждава демокрацията и правовата държава по цял свят.





## Задача

# Глобални предизвикателства

В края на 2003 г. Европейският съюз прие стратегия за сигурност, в която са определени най-важните въпроси. В нея се посочват глобални предизвикателства, пред които е изправен ЕС.

Разгледайте предизвикателствата и отнесете предложенията за решения от Европейската стратегия за сигурност към отделните проблемни области!

Глобални предизвикателства	Предложени решения
Войни и вътрешнодържавни конфликти	
Бедност	
Болести	
Изостаналост	
Недостиг на ресурси	
Енергийна зависимост на Европа	
Застаряване на населението в Европа	
Тероризъм	
Разпространение на оръжия за масово унищожение	
Организирана престъпност	
Заплаха за природната среда	

Предложения за решения от Европейската стратегия за сигурност:

Помощ за развитие за Африка	Опрощаване на дълговете на слабо развитите страни	Подкрепа на демокрацията в другите държави	Обезпечаване на световните водни ресурси
Изграждане на системи за здравеопазване в слабо развитите страни	Борба с международния тероризъм	Борба с изменението на климата	Осигуряване на мира чрез военна намеса
Международни спогодби за контрол над оръжията и за разоръжаване	Диалог с ислямския свят	Енергийно сътрудничество отвъд границите на Европа	Управлявана имиграция
Борба със замърсяването на океаните	Международно полицейско сътрудничество	Отваряне на европейските пазари за продукти от развиващите се страни	Сигурност в интернет

# Крепостта „Европа“?

► Обширна тема в рамките на Европейския съюз представлява миграцията. „Миграция“ всъщност означава „преселване“ и описва факта, че хората напускат дадено населено място, за да се установят другаде. В действителност обществените дебати се въртят около имиграцията, т.е. заселването. Има **законна имиграция** в държавите — членки на Европейския съюз, т.е. хора от държави извън ЕС идват напълно официално и с разрешение при нас, за да работят, следват или просто да живеят тук (напр. брачен партньор на гражданин на ЕС). Много от тези хора идват, защото се надяват на по-добър живот в Европейския съюз. Но те са важни и за нас, поради което ние понякога се опитваме активно да ги привлечем. Имигрантите внасят своите умения и готовност да допринесат за нашата икономика. Особено младите имигранти са важни за нас, тъй като нашите общества в средностатистически план

застаряват — с всички проблеми за пенсионно- и социалноосигурителните каси, които това влече със себе си.

За да се улесни преселването в Европейския съюз на квалифицирани специалисти от държави извън ЕС, бе въведена т.нар. „синя карта“. С нея те могат да работят в ЕС от 1 до 4 години. Досега повечето добре образовани мигранти от държави извън ЕС отиваха в Съединените щати.

Освен законната и желана имиграция има и **незаконна имиграция**, т.е. хората идват без разрешение. Така тези хора нарушават законите на държавите от ЕС, но и често самите те стават жертва на банди, занимаващи се с незаконно превеждане на мигранти през граница, които им вземат и последната стотинка, за да ги „вкарат“ в Европа. За много хора по света Европа е рай, в който се опитват да влязат. Всички сме виждали кадри с африканци в носещи се по морското

течение рибарски лодки, които биват задържани от италиански, малтийски или испански гранични патрули.

Никой не знае точния брой на хората, които живеят в Европа незаконно. Според оценки на Европейската комисия може би са 4,5 милиона.

Европейският съюз полага големи усилия да пресече незаконната имиграция. Тук спадат засиленият контрол по външните граници и по-тясното сътрудничество с държавите на произход. Същевременно обаче се работи интензивно и за предоставянето на легални възможности за гражданите на държави извън ЕС да идват в ЕС и да живеят тук. Със сътрудничеството си с по-бедните страни в света в рамките на политиката за развитие ЕС се опитва да допринесе за подобряване на условията на живот в родните държави на незаконните имигранти, така че да не им се налага да ги напускат.

## ЕС и неговите партньори за сътрудничество

► ЕС поддържа отношения с много страни по света, в т.ч. и широки контакти с развиващите се страни в Африка и Латинска Америка, както и с големите и малките азиатски държави. Тези отношения не могат да бъдат обсъдени тук, но на уебсайта на Европейския съюз може да бъде намерена по-подробна информация по този въпрос:

[http://eeas.europa.eu/index\\_bg.htm](http://eeas.europa.eu/index_bg.htm)

Специален акцент на външната политика на ЕС е поставен върху сътрудничеството в рамките на политиката за развитие с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ). С тези понастоящем 79 държави от АКТБ се

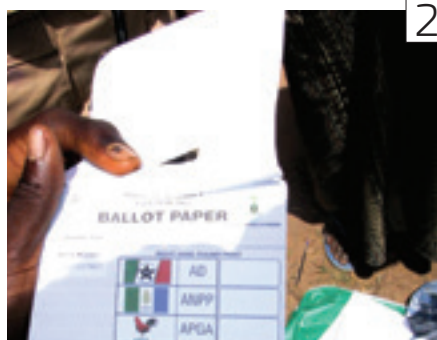
сключват спогодби за икономическо партньорство, които трябва да им помогнат да се интегрират в световната икономика и да се преборят ефективно с бедността.

Европейският съюз и неговите държави членки са най-големият донор на помощ за развитие в света. Те предоставят повече от половината от паричните средства за бедните страни. Впрочем, политиката за развитие не се изчерпва само с осигуряването на чиста вода и асфалтирани пътища, колкото и важно да е това. ЕС насърчава развитието и чрез търговията, като отваря пазарите си за износ от развиващите се страни и ги окуражава да засилват търговията помежду си.

## Задача

# Сътрудничество за развитие от страна на ЕС

Тук виждате различни сфери на сътрудничеството на ЕС в рамките на политиката за развитие. Моля, отнесете номерата на снимките към снимковите мотиви и съответните мерки за сътрудничеството в рамките на политиката за развитие! Имайте предвид, че съответните снимкови мотиви и мерките не са задължително едни до други!



№	Снимков мотив	№	Мярка
<input type="checkbox"/>	Оказване на помощ на медицински заведения чрез предоставяне на линейки за Южна Африка	<input type="checkbox"/>	Насърчаване на човешките права и демокрацията
<input type="checkbox"/>	Обучение на горски работници в Папуа-Нова Гвинея	<input type="checkbox"/>	Изграждане на инфраструктура
<input type="checkbox"/>	Доставка на ориз в пристанището на Занзибар за разпределение сред нуждаещите се	1	Насърчаване на възобновяемите енергийни източници/енергоснабдяване
<input type="checkbox"/>	Обезвреждане на мини в Лаос	<input type="checkbox"/>	Водоснабдяване
<input type="checkbox"/>	Изграждане на кладенци в Дака, Бангладеш	<input type="checkbox"/>	Уреждане на конфликти/осигуряване на мира
<input type="checkbox"/>	Предоставяне на малки кредити на шивачки в Босна и Херцеговина	<input type="checkbox"/>	Промоция на здравето
1	Производство на електроенергия от вятър, Боливия	<input type="checkbox"/>	Опазване на околната среда
<input type="checkbox"/>	Наблюдаване на избори в Нигерия	<input type="checkbox"/>	Мерки за генериране на икономически растеж
<input type="checkbox"/>	Подкрепа за училища: Етерасама, регион Чапаре, Боливия	<input type="checkbox"/>	Осигуряване на основно образование за всички
<input type="checkbox"/>	Пътно строителство в Бенин	<input type="checkbox"/>	Справяне с бедността

## Дискусия

### Дискусия за миграцията

Около 214 милиона души по света живеят в държава, която не е тяхната родина. Можете ли да си представите да обърнете завинаги гръб на своята родина и никога да не се завърнете в нея? Защо бихте сторили това? И поради какви причини бихте отишли в друга страна, въпреки че това не е желано там или дори е забранено? Дискутирайте в група! Осведомете се за причините на хората, които идват при нас от Юга или Изтока, и споделете тази информация в груповата дискусия!

## Европа в света

- ▶ Европа не е остров, а част от свят, който става все по-взаимосвързан. Ето защо ЕС също носи отговорността да се ангажира с действия в международен план. Той прави това, за да защити интересите си, да повлияе положително на развитието в света и да помогне на другите хора, които не живеят толкова добре и обезпечено като европейците.

Така например ЕС работи много активно в областта на борбата с изменението на климата и се стреми да обвърже в обща стратегия останалите държави, които изпускат големи количества въглероден двуокис в атмосферата. Тук например говорим за Съединените щати и Китай. И други въпроси, свързани с опазването на околната среда, играят важна роля и могат да бъдат решени само със съвместни усилия. Замърсяването на световните океани или прекомерният риболов в тях са примери за това.

ЕС утвърждава демокрацията по цял свят и се опитва да упражнява влиянието си, така че да убеди други страни да зачитат демократичните основни права и свободи и да ги предоставят на гражданите си.

ЕС работи много активно за постигането на т.нар. „цели на хилядолетието“, набелязани от Организацията на обединените нации, чиято цел, накратко, е абсолютната бедност да се намали наполовина до 2015 г. Тук говорим за хора, които разполагат с по-малко от един щатски долар дневно.

Европа не може сама да направлява съдбите по земното кълбо, но без Европа не може да се постигне напредък. Живеем в свят, в който не можем да сме добре, когато на други е зле.



# Бъдещето на Европа



„Къде искате да живеете през 2030 г., как искате да живеете и какво искате да правите? “

Европейският съюз е повече от икономическо обединение. Той е общност на ценности, т.е. обединение на държави и граждани, които изповядват и застъпват общи принципни убеждения.

При това в XXI век много въпроси стоят другояче, отколкото в XX век. Мирът сред държавите членки е осигурен и старите вражди бяха преобразувани в стабилни приятелства или поне мирни партньорства. Но ЕС е изправен пред нови задачи, които трябва да бъдат решени, за да бъдат осигурени основните ценности за европейските граждани и през новия век.

## Задача

### 2030 г. и аз

Къде искате да живеете през 2030 г., как искате да живеете и какво искате да правите?

Със сигурност всеки ще отговори различно на въпроса. Осъществяването на желанията обаче не зависи само от личните способности и от късмета, но и от политическите рамкови условия.

Какъв е планът Ви, какви са Вашите изисквания от политиките?

През 2030 г. искам да живея в \_\_\_\_\_ и да работя като \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ Обстоятелствата в личния ми живот си представям по следния начин:

За да постигна тези цели, днес изисквам от политиките в моята страна:

От европейските политики днес изисквам:

## Европа в глобализирания свят

► Очевидно е, че националните икономики на европейските държави са изправени пред големи предизвикателства. Те възникват от една страна вследствие на глобализацията, т.е. разширяването на пазарната икономика в големи части от света. Стоките, капиталите, идеите и информацията преминават много бързо границите и са на разположение навсякъде, като по този начин създават световна конкуренция.

Това има непосредствени последици за нас: за дадено френско предприятие вече не е решаващо само какво предлагат конкурентите в Франция или отвъд Пиренеите в Испания. То

трябва да се ориентира и за това какво и на каква цена се произвежда в Китай, Съединените щати или Индия и трябва да може да се конкурира с тази цена — или като предлага продуктите си на също толкова ниска цена, или като произвежда стоки, които са по-скъпи, но за сметка на това по-качествени.

От друга страна, нашите условия на живот се променят и поради причини, които нямат нищо общо с глобализацията. Средната продължителност на живота на гражданите се увеличава и обществата застаряват. Първото е много хубаво, понеже означава, че живеем по-дълго. Но също така

означава и че разходите за здравеопазване нарастват, а пенсиите трябва да бъдат изплащани по-дълго време.

Същевременно — и това не е толкова хубаво — броят на новородените намалява. През последните десетилетия много хора предпочетоха да създадат по-малки семейства или дори решиха да нямат деца. Това създава и икономически проблем: все по-малко млади хора ще трябва да осигуряват все повече възрастни.

## Европейският съюз на бъдещето

Понастоящем в рамките на ЕС и неговите държави членки се водят много дискусии относно бъдещия облик на ЕС. Много хора се впускат в разсъждения за бъдещето на Европа. Естествено и водещите политици на ЕС мислят по този въпрос. Ето някои примери. Моля, анализирайте ги и обсъдете какво мислите за тях!

### 1. Жан-Клод Юнкер,

председател на Европейската комисия, Политически насоки за следващата Европейска комисия — „Ново начало за Европа: моята програма за работни места, растеж, справедливост и демократична промяна, Страсбург, 15 юли 2014 г.“



„Искам да работя за Съюз, който е ангажиран с демокрацията и реформите; който не се намесва излишно и работи за своите граждани, а не срещу тях. Искам да работя за един Съюз, който постига резултати.“

„Моят приоритет номер едно и лийтмотив, стоящ зад всяко едно предложение, ще бъде възстановяването на растежа в Европа и увеличаването на заетостта. За да се постигне това, през първите три месеца на моя мандат ще представя пакет от мерки за работни места, растеж и инвестиции, който ще мобилизира допълнителни инвестиции в размер на 300 милиарда евро през следващите три години.“

„МСП (малките и средните предприятия) са гръбнакът на нашата икономика, като създават 85 % от новите работни места в Европа. Не можем да ги затрупваме с бумажина. Трябва да ги освободим от обременяващите ги нормативни разпоредби.“

„В интерес на всички е енергетиката да не се използва като политически инструмент. Време е Европа да се изправи на собствените си крака, като концентрира своите ресурси, комбинира своята инфраструктура и обедини сили в преговорите.“

„Спасяването на еврото беше необходимо, но недостатъчно в социално отношение. За мен е неприемливо, че работниците и пенсионерите трябваше да поемат тежестта на програмите за структурни реформи, докато корабособствениците и финансовите спекуланти станаха още по-богати. В бъдеще са необходими ... задълбочени оценки на социалното въздействие на всички нови програми за подпомагане.“

„Искам разумно и балансирано споразумение за търговия със Съединените щати. Но няма да пожертвам стандартите за безопасност, здравните и социалните стандарти и стандартите за защита на данните на Европа, нито културното ни многообразие в името на свободната търговия.“

„Нуждаем се от повече солидарност в нашата имиграционна политика. Ще засиля сътрудничеството с държавите извън ЕС за по-категорично справяне с незаконната миграция и ще насърчавам нова европейска политика относно законната миграция, за да може Европа да върне своето място на картата на света като привлекателна дестинация за талантиливите.“

„Твърдото ми убеждение е, че трябва да вървим напред като един Съюз, но не непременно всички със същата скорост. За някои крайната цел може вече да е достигната. Винаги съм бил и продължавам да бъда готов да изслушвам и да помагам за намиране на решения на проблемите на всяка държава членка.“

„Равнопоставеността между половете не е лукс, а абсолютно политическо задължение, което трябва да бъде очевидно за всички, особено за националните лидери, когато предлагат кандидати за членове на Комисията. Това само по себе си е тест за ангажимента на националните

правителства за нов, по-демократичен подход във време на промяна.“

„Девизът за предизборната кампания на Парламента гласеше: „Този път е различно“. Помогнете ми да изпълня това обещание днес. Помогнете ми да покажа на света, че заедно можем да поставим ново начало за Европа.“

Източник: [http://europa.eu/rapid/press-release\\_SPEECH-14-546\\_bg.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-546_bg.htm)

### 2. Мартин Шулц,

председател на Европейския парламент, споделя в книга за Европейския съюз:



„Убеден съм, че Европа трябва да продължава да се споява, ако не иска да се провали. От устата на европейски политик това вероятно не звучи особено изненадващо: в крайна сметка отегчената публика е слушала достатъчно проповеди, че нашата Общност функционира като колоезденето — ако престанеш да въртиш педалите, колелото ще се преобърне. Но аз не го казвам в този смисъл. Европейската интеграция не трябва да бъде непременно тласкана все по-напред, за да се избегне провал на ЕС. Напълно е възможно състояние, което да бъде прието като стабилен краен стадий на обединението. Това състояние обаче все още не е достигнато. Засиленото сътрудничество, което визирам, се гради върху простото прозрение, че сме допуснали някои



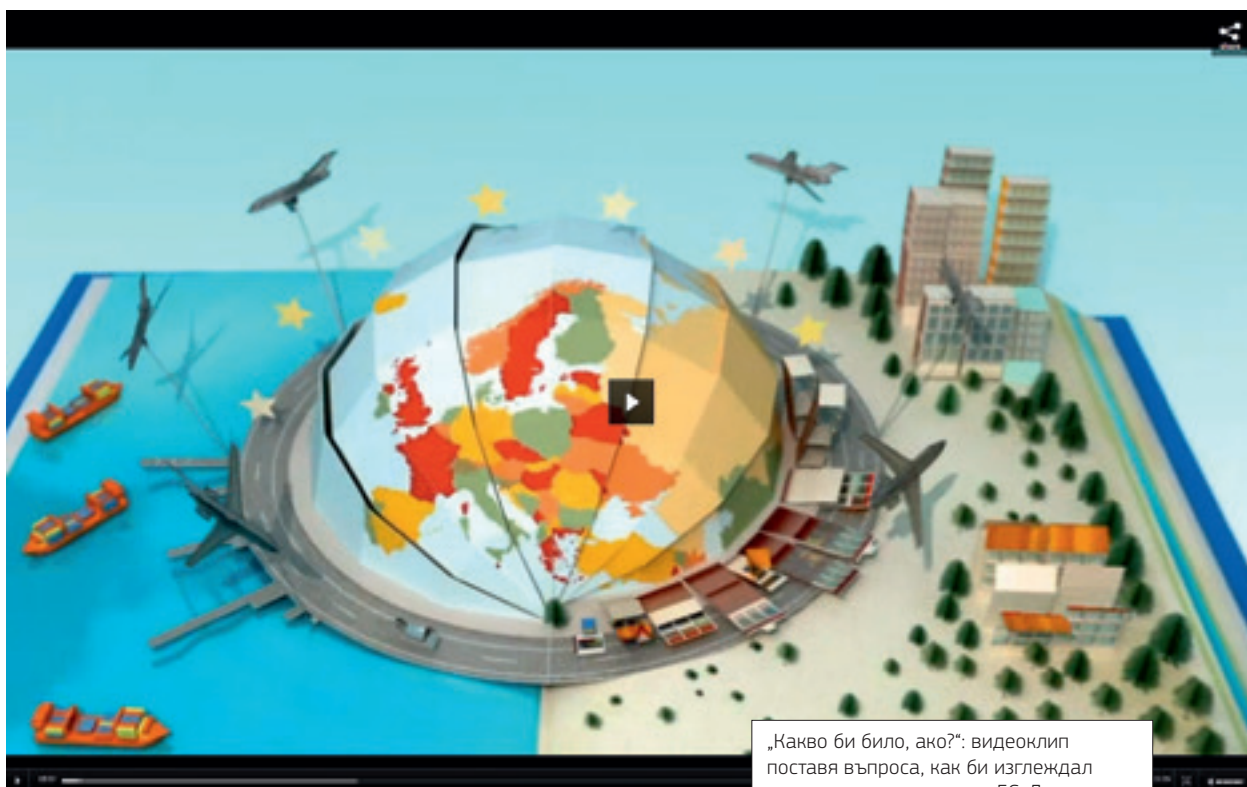
пропуски, когато сме строили Европа. Така например имаме обща валута, но не и обща данъчна и финансова политика. Това неизбежно доведе до проблеми и днес пазарите, за които постоянно се говори, всеки ден показват как заради тази грешка европейците непрекъснато са принудени да се изправят един срещу друг. В политиката за разходите на ЕС също зададохме погрешен курс. Вместо да инвестираме във важни сектори на бъдещето ние хвърляме нашите пари за субсидии и поддържаме изкуствено живота на отрасли от миналото. Също толкова лошо е и нашето почти вавилонско многогласие във външната политика и политиката за сигурност, която ни прави за посмешище пред света.

Не на последно място в краткосрочен план ние се нуждаем и от институционална яснота в ЕС, понеже междувременно самите специалисти се затрудняват да разграничат характеристиките компетенции на председателя на Европейския парламент, на председателя на Комисията, на председателя на Съвета и на председателя на Европейския съвет. Това, от което спешно се нуждаем, е европейско управление, което да бъде избирано и контролирано от Парламента.“



Йело: „Изберете по един отговор и обсъдете резултатите в клас! “

Източник: Мартин Шулц: *Der gefesselte Riese: Europas letzte Chance* („Окованият великан: последният шанс на Европа“), Берлин, 2013 г.



„Какво би било, ако?": видеоклип поставя въпроса, как би изглеждал животът ни, ако нямаше ЕС. Линк към видеото: [http://bit.ly/Debate\\_Europe](http://bit.ly/Debate_Europe)



# А сега е ВАШ ред!

- Какво мислите по въпроса? Бъдещето развитие на Европейския съюз засяга най-вече младото поколение, което ще живее и гради живота си през XXI век. Какво искате? Какво е важно за Вас?

Използвайте текстовете от европейските лидери като повод да се занимаете с тези въпроси. Нека всеки от Вас си състави списък с приоритетите! Кой са трите най-важни неща за Вас? И още три неща, които в никакъв случай не искате.

Списъкът би могъл да изглежда така:

На всяка цена искам:	Не искам в никакъв случай:
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Сравнете приоритетите помежду си и обсъдете какъв облик искате да има Европа!

Ето няколко идеи: Как трябва да изглежда ЕС, за да може да се справи с предизвикателствата? Спомнете си и затова, което вече сте дискутирали при задачата за общата валута („Кой трябва да решава за общата валута?“, стр. 28).

## Размери

- ЕС трябва да стане по-голям. Само с повече държави, отколкото сега, ще има необходимата тежест.
- ЕС не бива да приема нови членки, защото в противен случай ще стане твърде разнolik и ще изгуби способността си да действа.
- ЕС трябва да се свие здравословно. За да се засили сцеплението му, страните, които не искат да доразвиват ЕС, трябва да го напуснат.

## Отговорности

- ЕС трябва да получи повече права от държавите членки, за да може да действа ефективно, т.е. повече решения трябва да бъдат вземани за целия ЕС на централно равнище в Брюксел и Страсбург.
- Трябва да се запази сегашното разделение на задачите между ЕС и националните държави, защото е добре балансирано.
- ЕС трябва да върне обратно на членките отговорности и да се съсредоточи върху същественото, т.е. функциониращия вътрешен пазар. Опазването на околната среда, защитата на потребителите или външната политика трябва да бъдат осъществявани от държавите членки.

## Армия

- ЕС трябва да създаде собствена европейска армия, за да може да налага исканията си и да може да изпълнява собствени военни операции, например на Балканите или в Африка.
- ЕС е цивилна сила и не бива да се занимава с военни въпроси.

- ЕС трябва да запази сегашното си сътрудничество с НАТО и да използва своите войски за намеса само в ограничени случаи, когато НАТО няма интерес.

## Вземане на решения

- В ЕС решенията трябва да се вземат само от Европейския парламент, защото депутатите в него се избират от всички нас.
- Както досега, решенията в ЕС трябва да се вземат заедно от Съвета на Европейския съюз и Европейския парламент.
- За важните решения трябва да се организира европейски референдум, който да се провежда в целия ЕС в един и същи ден.

## Процес на вземане на решения

- Принципно в ЕС трябва да се вземат решения с мнозинство, защото в противен случай 28 държави биха постигали единодушие само в редки случаи и в рамките на дълги процедури.
- Принципно в ЕС трябва да се вземат единодушни решения, защото не трябва да може да се отхвърля решението на суверенна държава.
- В ЕС ежедневните въпроси трябва да се решават с мнозинство, а принципните — единодушно, защото това би бил добър баланс между ефективност и съобразяване с всички.

## Еврото

- Колкото повече държави въведат еврото като валута, толкова по-плътнo се споява Европа. Затова трябва да настояваме възможно най-много държави да

въведат общата валута и при това евентуално да ги подпомогнем финансово.

- Само държави, които действително се придържат към условията на валутния съюз, следва да са членки на еврозоната. Те трябва да бъдат контролирани постоянно по отношение на спазването на правилата.
- Общата валута не е добра за Европа. Именно в кризи се оказва, че в ЕС не може да бъде постигнато съгласие по единна политика. Националната финансова и парична политика би могла да действа по-бързо и по-добре. Затова ЕС трябва да се върне към националните валути, което разбира се не изключва сътрудничеството.

## Работни места

- Европейският съюз трябва активно да създава работни места. Благодарение на подпомагания от него, по възможност трансгранични инфраструктурни проекти, като например пътно или мостово строителство за свързване на държавите — членки на ЕС, биха могли да се създадат много работни места.
- Държавите сами най-добре знаят как могат да бъдат създадени работни места в тях. Няма нужда ЕС да се грижи за това.
- Не е необходимо тепърва да се създават работни места, имаме достатъчно незаети в Европа. Благодарение на свободното движение и при подобряване на информираността търсещите работа биха могли по-бързо да намерят работно място.

# Съюзът на гражданите



► Както вече видяхме, в ЕС европейските граждани се представляват от Европейския парламент.

Европейският парламент се избира от всички лица с изборително право в Европейския съюз за 5 години. Изборително право се придобива с навършването на 18-годишна възраст, а в Австрия дори още на 16 години. Възрастта на придобиване на пасивно изборително право е различна в държавите членки. Докато например във Финландия, Дания или Германия можеш да бъдеш избран в Европейския парламент още на 18 години, в Литва, Полша и Обединеното кралство например този праг е 21 години. В Кипър, Италия или Гърция трябва дори да си на 25 години, за да станеш евродепутат. Гражданите на ЕС, живеещи в друга държава от ЕС (например австриец в Унгария), могат да гласуват там. Парламентът е важен фактор за вземане на решения за европейската политика. Заедно със Съвета Европейският парламент е законодателят в Европейския съюз. Това означава: без Европейския парламент в Европа не става нищо!

Въпреки че Европейският парламент изпълнява важни функции и представлява пряко гражданите, интересът към изборите за него е относително слаб. От 1979 г. насам влиянието на Европейския парламент силно нарасна. Парламентът може да участва във вземането на решения по все повече въпроси. Въпреки че Европейският парламент днес може да казва много повече, отколкото преди 35 години, изборителната активност се е понижала. На последните избори за Европейския парламент през 2014 г. гласуваха, средно за ЕС, само 42,5 % от гражданите.

## Задача

### Защо изборителната активност е толкова ниска?

Споделете Вашите предположения и съображения в малка група и разпитайте хора, които през 2014 г. са имали изборително право, като например Вашите родители, познати или хора на улицата, дали са участвали в изборите за Европейски парламент. Ако не, защо не са?

Нанесете резултатите върху плакат и при това съпоставете в таблица едни срещу други аргументите „за“ и „против“ ходенето да гласуваш“. Сецате ли се за други аргументи? Добавете ги!

## Задача

### А Вие? Как ще постъпите?

Моля, мотивирайте решението си! Какво би трябвало да се случи, за да се промени Вашата нагласа?

В началото на лятото на 2019 г.		ще имам изборително право		все още няма да имам изборително право
ще / бих		отида / отишъл/-ла да гласувам		си остана / си останал/-а вкъщи

# Европейският съюз — обединение с бъдеще

- Европейският съюз е създаден след Втората световна война, за да замени десетилетната враждебност между европейските държави с приятелство и сътрудничество.

Повече от 60 години по-късно можем да кажем, че тази цел е постигната. Естествено, все още има предразсъдъци, но никой не заплашва друго с война. Разногласията се излагат в конферентната зала и като цяло се решават с компромис, който е приемлив за всички участващи държави.

Следователно Европейският съюз постигна първоначалната си цел — осигуряването на мира между държавите членки. Но поради това той не е станал излишен, защото ценностите, които изповядва, продължават да бъдат актуални.

Европа е изправена пред нови предизвикателства — от предотвратяването на изменението на климата, през участието във формирането на глобализацията, до борбата с международния тероризъм. Пределно ясно е, че нито една държава в Европа не може сама да реши тези задачи. Но заедно ние наброяваме над половин милиард души, добре образовани и със силна икономика зад гърба си. С дружни усилия бихме могли да постигнем нещо. Европейският съюз ни помага да моделираме личния си живот според собствените ни стремежи.

При това естествено непрекъснато се дискутира и спори как трябва да се развива ЕС в бъдеще. Няма патентовано решение и представите в отделните държави членки са напълно различни.

Следователно ЕС е „в процес на доизграждане“, той е институция, която се променя. За да се развива в посоката, която ние гражданите на Европа считаме за правилна, ние трябва да участваме в процеса. Първата стъпка е участието в изборите за Европейски парламент. Колкото по-висока е изборителната активност, толкова по-уверено може да удрия Парламентът с ръка по масата, за да се чува думата му. Ако не искаме други да решават вместо нас, трябва сами да сторим това. Европейският парламент ни помага за това.

## Ние и Европа

- Добра възможност да се осведомите за Европейския парламент е да покажете в училище Вашия евродепутат (Вашият евродепутат) и да му(им) зададете въпроси. Естествено разговарянето с член на Европейския парламент не е единствената възможност да се информирате за Европа или дори да се ангажирате сами.

„Надяваме се, че Ви беше интересно! Ако искате да научите повече, на следващата страница подбрахме няколко предложения. Чао!“



# Ето няколко предложения за това какво можете да прочетете или сторите, ако искате да научите повече за Европа.

- **Детски кът**

- Игри и викторини за Европа за деца и юноши:

<http://europa.eu/kids-corner>

- **Кът на учителя**

- Учебен материал за Съюза и неговите дейности

[http://europa.eu/teachers-corner/index\\_bg.htm](http://europa.eu/teachers-corner/index_bg.htm)

- **Европейски младежки портал**

- Европейски и национални страници за образование, труд, пътувания и много други въпроси за младите хора:

<http://europa.eu/youth/bg>

- **Europe Direct (Европа директно)**

- Информационни центрове за ЕС навсякъде в Европа. Можете да задавате въпросите си по телефона или по електронна поща или да посетите най-близкия до Вас център:

[http://europa.eu/europedirect/index\\_bg.htm](http://europa.eu/europedirect/index_bg.htm)

- **История на Европейския съюз**

- Информация и видео клипове за основоположниците на ЕС:

[http://europa.eu/about-eu/eu-history/index\\_bg.htm](http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_bg.htm)

- **Вашата Европа**

- Съвети и помощ за гражданите на държави от ЕС и техните семейства:

[http://europa.eu/youreurope/citizens/index\\_bg.htm](http://europa.eu/youreurope/citizens/index_bg.htm)

- **Дебат за бъдещето на Европа**

- Информационен портал за европейските дебати:

[http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index\\_bg.htm](http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index_bg.htm)

## Задача

Разгледайте дадените по-горе интернет страници.

За целта се разпределете по групи! Всяка група си избира интернет страница и разбира точно каква информация и идеи има на нея. Какво харесавате в страниците и какво не? След това съобщете Вашите резултати на другите. Така всеки от Вас проверява само едно нещо — а после получава информация за всичко.

Забавлявайте се!





# Други източници на информация за ЕС



## В ИНТЕРНЕТ

Информация за Европейския съюз на всички официални езици можете да намерите в портала „Europa“: **europa.eu**



## ПОСЕТЕТЕ НИ

Из цяла Европа има стотици информационни центрове на ЕС. Адресът на най-близкия до вас център можете да намерите на: **<http://europa.eu/europedirect/>**



## ПО ТЕЛЕФОН ИЛИ ЕЛЕКТРОННА ПОЩА

Europe Direct е службата, която дава отговор на вашите въпроси за Европейския съюз. Можете да се свържете със службата на безплатния телефон: **00 800 6 7 8 9 10 11** (някои мобилни оператори не разрешават достъп до номера, започващи с 00800, или могат да таксуват тези обаждания) или на платения телефон + **32 22999696** за обаждания извън ЕС, или по електронна поща чрез **<http://europa.eu/europedirect/>**



## ПРОЧЕТЕТЕ ЗА ЕВРОПА

Публикациите за ЕС са достъпни на уебсайта EU Bookshop само с едно щракване на мишката: **[bookshop.europa.eu](http://bookshop.europa.eu)**

Информация и брошури за Европейския съюз можете да получите също така от:

### Представителство на Европейската комисия в България

ул. „Г. С. Раковски“ 124  
София 1000, България  
Тел. +359 2 9335252  
Ел. поща: COMM-REP-SOF@ec.europa.eu  
<http://ec.europa.eu/bulgaria>  
„Фейсбук“: <http://www.facebook.com/ECinBulgaria>  
„Туитър“: [http://www.twitter.com/EC\\_in\\_Sofia](http://www.twitter.com/EC_in_Sofia)

### Информационно бюро на Европейския парламент в България

ул. „Г. С. Раковски“ 124  
София 1000, БЪЛГАРИЯ  
Тел.: +359 2 9853545  
Ел. поща: [epsofia@europarl.eu](mailto:epsofia@europarl.eu)  
[www.europarl.bg](http://www.europarl.bg)  
„Фейсбук“: <http://www.facebook.com/epiosofia>

Във всички страни на Европейския съюз има представителства и служби на Европейската комисия и Европейския парламент. Европейският съюз има също делегации в други страни по света.

# Младежко списание „Европа“

„Европа се намира някъде другаде.“ С това провокативно твърдение започва първа глава на *Младежко списание „Европа“*. То, разбира се, не е вярно. Ние сме граждани на ЕС и следователно Европа е нашият дом. И понеже сме наред Европа, естествено ние имаме куп въпроси за това какво означава „Европа“ и как функционира тя. Например: кой управлява Европа? Какво означава Европейският съюз за нас в ежедневието ни? В каква посока се развива нашият континент в глобализирания свят? Какво е бъдещето на Европа? Всички тези въпроси, както и много други, са разгледани тук.

Списанието е насочено към ученици на възраст между 13 и 18 години и им предлага възможността да четат по темата и да учат и обсъждат темите интерактивно. То е придружено от ръководство за учителя.



Държави – членки на Европейския съюз (2015 г.)



Страни кандидатки и потенциални кандидатки



Служба за публикации

ISBN 978-92-79-40207-4  
doi:10.2775/2498